

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

NR 2 · 26. JAANUAR 2011

ILMUB AASTAST 1925

IGA LIIGE LOEB! | WWW.KODA.EE

Eesti ettevõtete tulumaksusüsteem – hea nii kasvuks kui kriisis

Ettevõtlusringkondades oli tunda ärevust, kui Rahandusministeerium teatas, et asub uurima ettevõtete tulumaksusüsteemi mõjusid. Ei saanud olla kindel, et mindi otsima selle reformi positiivseid külgi. Pigem võis arvata, et asutakse otsima selle puudusi, leidmaks põhjendusi uuteks muudatusteks. Iga-sugustel muudatustel on kriisi käigus vaid negatiivne mõju maksulaekumisele. Praxise ja Tartu Ülikooli analüütikute töö tulemusel on nüüd aga selge, et 11 aastat tagasi tehtud muudatusel on juba positiivne mõju ning pikema aja jooksul see positiivsus ainult võimendub.

Kaubanduskoja peadirektor Siim Raie (uuringut tutvustaval pressikonverentsil 13. jaanuaril Rahandusministeeriumis): „Ettevõtete tulumaksusüsteemi uuring näitab selgelt selle positiivset mõju esialgsele eesmärgile – investeringute suurendamisele. Kriisi käigus on see süsteem aidanud tänu suuremale likviidsusele mitmetel ettevõtetel ellu jääda. Ka suurem osa küsitletud ettevõtjatest toetab maksusüsteemi jätkumist senisel kujul.“ (Loe lähemalt lk 3.)

TÄNA LEHES

- Võlgniku andmete avalikust esitamisest
- Ehitusega seotud riigihanked saavad täpsemad eeskirjad
- Ülevaade Kaubanduskoja ekspordikoolitustest
- Kutsete süsteemi vajalikkusest tööjõu kvalifikatsiooni teemade analüüsimisel

Sisukord

Juhtkiri

Eesti ettevõtete tulumaksusüsteem – hea nii kasvaks kui kriisis 3

Seadusandlus

Vedelikütuse seaduse muutmine 5

Võlgnikku puudutavate andmete avalikust esitamisest 6

Ehitusega seotud riigihanked on saamas täpsemaid eeskirju 7

Koja gallupid

Euroopa uudised

Karmimad reeglid äriühingute juhtimisele (esialgu finantssektoris) 9

Arbitraažikohus

Arbitraažikohtu tegemised aastal 2010 12

Eksport

Ekspordikoolituste eesmärk on koolitada ettevõtte meeskond „tellimuste vastuvõtjatest” strateegideks 14

Ettevõtlikkus

Ootame ettevõtlikke inimesi panustama Eesti noortesse ja Eesti tulevikku! 15

Kutsete süsteem

Kalle Kusta ostis pesumasina... 16

Teated

17

Koostööpakkumised

20

Riigihanketeated

20

Uued liikmed

21

Kalender

27. jaanuar Seminar „Mis on ärisaladus ja kuidas seda kaitsta?”
Probleeme praktikast tutvustavad Konkurentsiameti ja prokuratuuri esindajad ning praktiseerivad advokaadid Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Marju Naar • Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee
- 2.-3. veebruaril Ekspordi Akadeemia õppeviisit Soome
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
7. veebruar Välismessikoolitus Kuressaares
Kaubanduskoja Kuressaare esinduses (Tallinna 16, Kuressaare)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee
8. veebruar Turu-uuringute koostamise koolitus Tallinnas (vene keeles)
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee
10. veebruar Hommikukohv suursaadikuga:
Eesti suursaadik Hollandis – Gita Kalmet
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
- 15.-16. veebruar ECOFIRA kontaktkohtumisteüritus keskkonnasektori asjatundjaile
Hispaanias Valencias
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
10. veebruar Ekspordi Akadeemia õppepäev Tallinnas
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
- 21., 22. ja 28. veebruar Ekspordiplaani koostamise koolitus Tallinnas (vene keeles)
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee
23. veebruar Šveitsi sihtturuseminar „Kuidas leida oma kasumlik turunišš?”
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Eva Maran • Tel: 604 0083 • E-post: eva@koda.ee
- 3., 4., 10. märts Ekspordiplaani koostamise koolitus Jõhvis (vene keeles)
Kaubanduskoja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee
3. märts Ekspordi Akadeemia õppereis Rootsi
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
7. märts Välismessikoolitus Võrus
Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskuses (Kreutzwaldi 34, Võru)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee
8. märts Turu-uuringute koostamise koolitus Võrus
Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskus (Kreutzwaldi 34, Võru)
Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee
- 14., 15., 21. märts Ekspordiplaani koostamise koolitus Tallinnas
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

Siim Raie
Eesti Kaubandus-
Tööstuskoja peadirektor

Eesti ettevõtete tulumaksusüsteem – hea nii kasvuks kui kriisis

Ettevõtlusringkondades oli tunda ärevust, kui Rahandusministeerium teatas, et asub uurima ettevõtete tulumaksusüsteemi mõjusid. Ei saanud olla kindel, et mindi otsima selle reformi positiivseid külgi. Pigem võis arvata, et asutakse otsima selle puudusi, leidmaks põhjendusi uuteks muudatusteks. Igasugustel muudatustel on kriisi käigus vaid negatiivne mõju maksulaekumisele.

Praxise ja Tartu Ülikooli analüütikute töö tulemusel on nüüd aga selge, et 11 aastat tagasi tehtud muudatusel on juba positiivne mõju ning pikema aja jooksul see positiivsus ainult võimendub. Ettevõtjate küsitlemine, olemasoleva statistika analüüs ning majandusteoreetiliste mudelite rakendamine süsteemi analüüsiks ja võrdluseks Läti ja Leeduga andsid mitmekülgse pildi reformi mõjust. Ettevõtjate küsitlemine näitas ära seaduse ja reformi sihtmärgi suhtumise tänasesse korda. Võttes arvesse meedias toimu-

Võttes arvesse meedias toimuvat arutelu, kus aeg-ajalt kuuleme ka ettevõtjaid endid rääkimas muutuste vajadusest, oli laiapõhjalise küsitluse tulemus isegi mõnevõrra üllatav, kuna toetus olemasolevale süsteemile oli nii tugev. 78% ettevõtetest on olemasoleva süsteemiga väga rahul või rahul ning 79% eelistab süsteemi jätkumist.

vat arutelu, kus aeg-ajalt kuuleme ka ettevõtjaid endid rääkimas muutuste vajadusest, oli laiapõhjalise küsitluse tulemus isegi mõnevõrra üllatav. Üllatav, kuna toetus olemasolevale süsteemile oli nii tugev. 78% ettevõtetest on olemasoleva süsteemiga väga rahul või rahul ning 79% eelistab süsteemi jätkumist.

Kapitali akumuleerimine

Üheksakümnendate lõpus nägime kui kiiresti on võimalik kaotada iseseisvuse esimese kümnendi jooksul kogutud varasid. Nii oli reformi üks esmane eesmärk investeerimise hoogustamine ja ettevõtete omakapitali kasvamine. Toimivat turumajandust ilma kapitalita lihtsalt ei ole olemas. Mitte ainult tehtud uuring, vaid ka statistika, kuidas on kümne aasta jooksul kosunud Eesti ettevõtete bilansid, tunnistavad, et reform on eesmärgi täitnud. Omakapitali kasv üle 500% on väga kõnekas ning uuringu tulemus näitab, et võrreldes lõunanaabritega on kasv olnud meil märgatavalt kiirem.

Tähtis pole ainult see, et on rohkem investeeritud, vaid ka see, millesse investeeritakse. Kuna süsteem ei eelista ühte investeringut teisele ja jätab selle ettevõtja otsustada, siis

investeringute struktuur on jäänud samaks. Enamus on eelistanud investeerida oma tehnoloogilise taseme tõstmisse, mis on aidanud moderniseerida majandust ning selle kõrval ka füüsilisse põhivarasse (hooned jms). Üle 60% vastanutest leidis, et süsteem on mõjutanud nende investeerimisotsuseid ning see ei takista kapitali liikumist ühest sektorist teise. Maksusüsteemi sobivus majanduse struktuuriga on väga oluline ja seetõttu pole meil ka põhjust unistada Luksemburgi või mõne muu esmapilgul atraktiivse keskkonna edukast kopeerimisest.

Positiivsed kõrvalmõjud

Uurimise käigus olulisust kogunud ülesanne testida ettevõtete tulumaksusüsteemi mõju kriisi üleelamisele andis väga positiivseid tulemusi. Mitte kogu ettevõttesse jäänud kasumit pole investeeritud, vaid osa on ka säästadena ettevõtete arvetel. Nii mõnigi tunnistab ideede puudust, kuhu vaba raha investeerida. Õnneks olid buumiaegsed hoiseintressid nii kõrged, et ei saa öelda, et vara oleks päris jõude seisnud.

86,6% vastanutest on säästnud ja säilitanud kasumi ettevõttes riskide maandamiseks, mis kriisi käigus

osutus targaks otsuseks. Eesti ettevõtete likviidsus oli globaalse finantskriisi puhkedes naabritest kõrgem. 2-3% enama sularaha olemasolu ettevõtete arvetel võib tunduda väikese protsendina, kuid summamana annab majandusele suure puhvri. Kui võrrelda Eesti, Läti ja Leedu ettevõtete laenude tagasimaksmist, siis meil sattus õigeaegse tagasimaksmisega 2009. aastal hätta 6% laenudest, lõunanaabritel aga mõlemal 20%. Ettevõtete parem kapitaliseeritus omanike poolt oli kindlalt üks vähese maksejõuetuse põhjusi.

52% uuringus osalenutest leidis, et nende laenuvõimekus on oluliselt või teatud määral paranenud. Laenubuumi süüdistamine kõigis meie hädades peaks siinkohal jõudu juurde saama. Uuringu minu jaoks teine üllatav aspekt on aga see, et võõrkapitali osakaal ettevõtetes on 2000. aastast vähenenud. Omakapitali kasv samas tempos, isegi veidi kiiremini krediidid kasvust, andis parema positsiooni kriisi üleelamiseks. Ainuüksi 2009. aastal muutusid ettevõtete bilansid enam kui 20 miljardi krooni võrra õhemaks, aga varasem „rasvakogumine“ aitas raskeid aegu üle elada.

Teine, praktiliselt koheselt avaldunud kõrvalmõju 2000. aasta reformil

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kuku
kutsub kuulama saadet

MAJANDUSRUUM

kolmapäeviti kell 11.00–12.00,
kordusena kolmapäeva õhtul kell 20.00–21.00

Raadio Kuku ja Kaubanduskoja koostöös valmiv saade „Majandusruum“ toob kuulajani majanduse aktuaalsed teemad ning kõike huvitavat, mis Eesti majanduses toimub. Saatejuht on Vallo Toomet.

on ettevõtete raamatupidamispraktikate muutumine. Majandusaasta aruannete töepärasus tuleneb igasuguse motivatsiooni ja vajaduse puudumisest tõlgendada ettevõtte kasumit, kuna see ei ole otseselt maksustatud. Kasumite hüppeline kasv reformijärgsetel aastatel ei tulenenud majanduskonjunktuuri paranemisest, vaid andmete õigest kajastamisest. Paljud riigid näevad vaeva võitlemaks topeltraamatupidamise ja tulude varjamisega. Meie maksukogumise efektiivsus on aga tänu ühetaolisusele ja lihtsusele üks maailma kõrgemaid. Ka maksudistsipliin jäi isegi kriisi käigus vankumatuks. Maksuvõla tõus võrreldes ettevõtete omavaheliste võlgade kasvuga jäi tagasihoidlikuks.

Teenused ja tootmine

Eesti majanduspoliitikale on erinevates aspektides ette heidetud fookuse puudumist. Eelistused ja välis- toetused on väga vähestes isegi eurotoetuste meetmetes. Teinekord tuleks riigi otsustavus ja sihistamine kasuks. Kasumi reinvesteeringu otsustamise jätkmine ettevõttele on aga ainuõige. Täna ei saa ühegi tegevusala esindaja öelda, et tal on takistatud investeerida parima äranägemise ja võimalikult kasumliku

äriplaani järgi. Arvata, et riik oleks piiranguid seades või investeerimisobjekte määratledes suutnud paremaid otsuseid teha, nõuab väga suurt riigusk.

Praxise ja TÜ uuring näitab selgelt, et investeringud ja produktiivsus on võrdselt kasvanud nii tootvas kui teenuseid pakkivas sektoris. Teenuste sektor on tootlikkust suurendanud isegi veidi kiiremini. Arvamus, et IT-sektor või mõned muud teenused on vähem kapitalimahukad ja seetõttu on olemasolev süsteem neile sobimatu, on sügavalt ekslik. Esialgne investering ja töökoha loomise kulu võibki olla väiksem kui tööstuses, kuid laiendamine on väga ressursimahukas.

Õhus olev diskussioon investeerimisest inimestesse on igati vajalik. Minu jaoks ei olegi küsimus niipalju maksusüsteemis – kui tööga seotud tasemeõpe saab tulumaksuvabastuse, ei ole enam ka suuri maksulisi takistusi. Probleem on pigem selles, mida kogutud maksude eest saab. Frustratsioon avalike teenuste nagu meditsiini kättesaadavus ja hariduse kvaliteet ning vastavus tööjõuturu ootustele kasvab. Kuid nendegi probleemide likvideerimine ei nõua muutusi maksusüsteemis, vaid kvaliteetsemat avalikku haldust.

Kasumite väljaviimine

Eesti kasumi ja dividendide maksustamise süsteemile tihti etteheidetud rahvusvaheliste korpratsioonide teenimine leidis vastupidist toetamist. See on hoopis andnud võimaluse investeerida väikeettevõtetele ning nende kapitaliseeritust oluliselt parandanud. Viited ja vihjed, et skandinaavia suurfirmad viivad varjatult kasumit välja ilma dividendide jagamata ei leidnud toetust. Ei saa välistada, et nii nagu iga teise maksusüsteemi puhul otsitakse ja leitakse ka meie omad lünkasid. Lõpuni töökindlat ja väärkasutuse maksusüsteemi pole olemas. See, et mõned Skandinaavia suurfirmade tütreid Eestis aga raha omanikele laenavad, on ju meie taotluste eesmärk olnudki, et raha juhitaks Eestist. Vaatluse alla võetud laenu, juhtimistasud, litsentsilepingud ja muud moodused, mida võib pidada varjatud kasumi väljaviimiseks omavad enamasti majanduslikku sisu.

See, et Maksuameti võimekus kontrollida ettevõttesiseste tehingute (siirdehindade) põhjendatust ja õigsust peab kasvama, on fakt nii Eestis kui mujal Euroopas. See aga ei tähenda, et maksusüsteemi muutma peaks. Ka koheselt puhkevas vali-

misdebatis soovitaksin vältida väiteid, et Eestist on võimalik kasumit maksustamata välja viia. See ei ole toetamist leidnud. Samuti ei vasta tööle, et Eesti ettevõtteid ei maksa tulumaksu. Maksavad küll, see moodustab stabiilselt üle 5% riigieelarve maksutuludest.

Maksusüsteemi „poleerimine“ detailides on vältimatu. See aga, et olemasolev süsteemi sobib hästi nii kriisis kui kasvuperioodil, on saanud tubli toetuse. Võttes arvesse, et mitmed ettevõtteid on täna kasvufaasis, mõni isegi alguses tagasi, nagu ka üheksakümnendate lõpus, lisab kindlust toetuda olemasolevale ettevõtete tulumaksustamise süsteemile. ■

* Uuring „Ettevõtete jaotamata kasumi mittemaksustamise mõju investeringutele ja majandusarengule“ Tartu Ülikooli Sotsiaalteaduslike rakendus-uuringute keskus RAKE, Poliitikauuringute Keskus Praxis ja Advokaadibüroo Glimstedt, 2010.

Koidu Mölderson
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Vedelkütuse seaduse muutmise

Vedelkütuse seaduse (sellega seonduvalt muudetakse ka käibemaksuseadust ja majandustegevuse registri seadust) eelnõu on hetkel Riigikogus menetlemisel ning on läbinud juba esimese lugemise (11. jaanuaril), otsusega saata 2. lugemisele. Kuna 25. jaanuariks oli määratud täiendavate muudatusettepanekute esitamise tähtaeg, siis on suur tõenäosus, et eelnõud veel muudetakse.

Kütusemüüjatele kehtestatakse minimaalselt 100 000 euro suurune tagatissumma

Olulisemaks muudatuseks on eelnõus sätestatud kütusemüüjatele kehtestatav tagatissumma, suurusena minimaalselt 100 000 eurot, sõltumata käibe suurusest. Samas on jäetud Maksu- ja Tolliametile õigus kehtestada ka suurem tagatissumma: „Maksu- ja Tolliametil on õigus riski hindamisele tuginedes nõuda kütuse müüjalt suuremat tagatist, lähtudes tekkida võivast käibemaksukohustusest. Tekkida võib käibemaksukohustus arvutatakse viimase kuue kalendrikuu andmete ja isiku äri- või muu tegevusplaani alusel.“ Peamiseks põhjenduseks taolise tagatise rakendamisel, mis eelnõu koostajad on toonud, on asjaolu, et arvestuslikult ca 732 miljonit krooni jääb kütusemüüjatel käibemaksupettusega riigieelarvesse tasumata ning sellega kahjustatakse ausalt tegutsevaid ettevõtjaid kütuseturul.

Eelnõu koostajad on seisukohal, et „külatanklate omanikele ei mõju tagatise sätestamine üldjuhul väljasuretavalt, sest neil on tavaliselt reaalne vara (tankla, ehitised, maa), mida saab krediitiasutuselt tagatise

saamiseks pandiks esitada. Tagatise esitamise kulu ettevõtja jaoks sõltub tagatava vara väärtusest, likviidsusest jt teguritest, samuti ettevõtja usaldusväärsusest krediitiasutuse jaoks, seetõttu ei ole tagatise esitamise kulukus ettevõtjate jaoks ühesugune.“ Täpsemat analüüsi võimalikest tagajärgedest kütusemüüjate arvule ja tegevusele

Maksu- ja Tolliametil on õigus riski hindamisele tuginedes nõuda kütuse müüjalt suuremat tagatist, lähtudes tekkida võivast käibemaksukohustusest. Tekkida võib käibemaksukohustus arvutatakse viimase kuue kalendrikuu andmete ja isiku äri- või muu tegevusplaani alusel.

eelnõu seletuskirjas aga ei leidu. Pigem loodetaksegi, et kütusemüüjate arv võiks tagatise regulatsiooni rakendamisel väheneda korradades, seda ennekõike nn riulifirmade arvelt.

Vedelkütuse seaduse alusel tehtud registreeringud kehtivad kuni 2011. aasta 31. maini

Kütusemüüjate registreerimistautlusi hakkab menetlema Maksu- ja Tolliamet. Juhul, kui eelnõu jõustub plaanipäraselt 1. aprillil käesoleval aastal, siis hetkel majandustegevuse registris vedelkütuse seaduse alusel tehtud registreeringud (mille üks tegevusaladest oli kütuse müük) kehtivad kuni 2011. aasta 31. maini. Seega majandustegevuse registris registreeritud isikud, kes soovivad jätkata kütusemüügiga, peavad esitada vastavasisulise taotluse Maksu- ja Tolliametile 2011. aasta 1. aprilliks.

Taotlusele tuleb lisada vajalikud dokumendid ja andmed (s.o äri- või muu tegevusplaani ning andmed vajalike tehniliste vahendite ja personali kohta). Edasi määrab Maksu- ja Tolliamet tagatise 30 kalendripäeva jooksul arvates taotluse ning sellele lisatud dokumentide ja andmete saamisest. Otsus tagatise aktsepteerimise kohta tehakse viie tööpäeva jooksul arvates tagatise esitamisest.

Majandustegevuse registrisse kantakse isikud, kes on esitanud tagatise 2011. aasta 31. maiks.

Täpsustatakse saatedokumendi vormistamist

Lisaks täpsustatakse vedelkütuse seadusega ka saatedokumendi vormistamist (mis peab võimaldama tuvastada kütust ja selle koguseid) kütuse müügil, kütuse veol ning kütuse üleandmisel hoidjale või hoiuleandjale. Saatedokumendi vormistamine ei ole nõutav kütuse müügil tanklast. Saatedokument on vajalik, et kindlaks teha kütuse saatjat, kütuse lähte- ja sihtkohta ning kütuse vastuvõtjat, ennekõike, et võimaldada järelevalve käigus kindlaks teha, kas tarbimisse lubatud kütuselt on maksud makstud. ■

Täpsemalt saab eelnõuga (eelnõu nr 895 SE II-I) ja eelnõu käiguga tutvuda Riigikogu veebilehel: www.riigikogu.ee

Mart Kägu
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Võlgnikku puudutavate andmete avalikust esitamisest

Riigikohus tegi 2010. aasta lõpus otsuse (nr 3-2-1-67-10), mis käsitles võlgniku nime avaliku esitamise põhjendatust ja õiguspärasust võla sissenõudmise eesmärgil. Täpsemalt oli tegemist olukorraga, kus inkassofirma avaldas ühe Tallinna tiheda liiklusega ristmiku vahetus läheduses maja seina peal juriidiliste isikute ja nende juhatuse liikmete nimed koos täiendiga „isikute nimed, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt“.

Vaidluse sisu ja poolte seisukohad

Ühe ettevõtte juhatuse liige, kelle enda kui ka ettevõtte nimi oli eelkirjeldatud viisil avaldatud, leidis, et tema õigusi on rikutud ja otsustas oma õiguste kaitseks hagiga kohusse pöörduda. Tema põhiseisukohad olid järgmised.

Esmalt juhtis ta tähelepanu asjaolule, et tal oli piiratud esindusõigus – ta võis vastavat ettevõtet esindada üksnes koos teise juhatuse liikmega. Sellest tulenevalt ei saanud ta mõjutada ettevõtte tegevust ja teda ei saanud käsitleda võlgnikust ettevõtte esindajana. Täiendavalt leidis ta, et avaldatud andmed on kontrollimata ning tema nime kasutamine on käsitletav eraelu puutumatusena, mille tõttu on õigusvastane ka sellist infot avaldada. Muuhulgas leiti hagis, et vastaval viisil info avaldamine võlgade väljanõudmise eesmärgil on vastuolus hea usu põhimõtte ja heade kommetega.

Inkassofirma põhiargument oma tegevuse õiguspärasuse põhjendamisel oli see, et avalikust registrist võetud teabe avaldamine äriühingu juhatuse liikme kohta ei saa olla juhatuse liikme au ja väarikust teotav ning inkassofirma poolt avaldatud

teabes ei ole hagejat mainitud ka võlglasena, vaid võlgnikuga seotud isikuna.

Maakohtu ja ringkonnakohtu lahendid

Maakohus andis õiguse inkassofirmale põhjendusel, et avaldatud info oli käsitletav faktiväidete avaldamisena, mitte väärtushinnanguna. Teisiti öeldes oli maakohus seisukohal, et võlgnikku puudutavat infot, mille tõepärasus on kontrollitav ja mis on tõepärane, võib avaldada. Täpsustavalt olgu märgitud, et väärtushinnangud erinevad faktiväidetest selle

Maakohus andis õiguse inkassofirmale põhjendusel, et avaldatud info oli käsitletav faktiväidete avaldamisena, mitte väärtushinnanguna. Teisiti öeldes oli maakohus seisukohal, et võlgnikku puudutavat infot, mille tõepärasus on kontrollitav ja mis on tõepärane, võib avaldada.

pooltest, et nende paikapidavust pole võimalik kontrollida – seda on võimalik üksnes põhjendada. Keelatud on ebakohase väärtushinnangu avaldamine. Lisaks oli maakohus seisukohal, et avalikust registrist võetud teabe avaldamine äriühingu juhatuse liikme kohta ei saa olla juhatuse liikme au ja väarikust teotav. Maakohus selgitas, et asudes juhatuse liikmeks ja olles äriregistrisse kantud, on hageja andnud kaudse tahteavaldusega nõusoleku, et tema nime kasutatakse koos võlgniku nimega.

Vaidlus läks edasi ka ringkonnakohtusse. Ringkonnakohtus leidis erinevalt maakohust, et antud juhul oli tegu isiku au teotava ebakohase väärtushinnangu avaldamisega ja andmete olemasolu äriregistris ei tähenda õigust avaldada seal leiduvaid andmeid oma äranägemise järgi. Ringkonnakohtus leidis täiendavalt, et n-õ avalikku häbiposti asetamine ei ole aktsepteeritav õiguskaitsevahend võla väljanõudmisel ning asus seisukohale, et vastava teabe avaldamine oli õigusvastane.

Riigikohtu seisukoht

Riigikohus asus seisukohale, et antud juhul oli avaldatud andmete

puhul ikkagi tegemist faktiväidetega, mille toetus pole kahtluse alla seatud.

Riigikohus lisas, et avalikku registrisse kantud andmete puhul tuleb arvestada, et need andmed on avalikkusele kättesaadavad ning nende avalikustamist kolmandate isikute poolt pole seadusega keelatud. Riigikohus kordas üle ka oma varasemad seisukohad (vt nt lahendid nr 3-2-1-53-07, 3-2-1-161-05, 3-2-1-11-04) faktiväite ja väärtushinnangu eristamisest.

Faktiväide on põhimõtteliselt kontrollitav, selle toetus või väärus on kohtumenetluses tõendatav. Tegelikult vastava faktiväite, isegi kui see kahjustab isiku mainet, avaldamine ei ole õigusvastane.

Väärtusotsustus väljendub isikule antud hinnangus, mis oma sisu või vormi tõttu võib olla konkreetses kultuurikeskkonnas halvustava tähendusega. Sealjuures võib ka tõeste faktiväidete esitamise viis ja kontekst kujutada (kahjustava) väärtushinnangu andmist.

Väärtushinnangut on küll võimalik põhjendada, mitte aga tõendada selle sisu toetus või väärust. Isiku au teotamine väärtushinnanguga on

õigusvastane, kui väärtushinnang on ebakohane. Väärtushinnangu ebakohasus võib olla tingitud selle põhjendamatusel, st sellest, et avaldaja on oma negatiivse hinnangu kujundanud kas ebaõigete faktide (asjaolude) alusel, asjaolusid selgitamata või ilmselgelt meelevaldselt, arvestamata faktilisi asjaolusid või nende puudumist. Väärtushinnangu ebakohasus võib ilmuda muuhulgas ebasüüdsast väljendusviisist.

Vastuseks ringkonnakohtu seisukohale, et kõnealune teabe avalikustamine pole aktsepteeritav õiguskaitsevahend võla väljanõudmisel, leidis Riigikohus, et valikuvõimalus kasutada võlgniku mõjutamiseks õiguskaitsevahendeid (sh pöörduda hagiga või muu avaldusega kohtusse), ei võta õigustatud isikult õigust avaldada võla tasumise eesmärgil võlgniku ja selle juhatuse liikmete kohta andmeid ja kohaseid väärtushinnanguid.

Riigikohus selgitas täiendavalt, et isik ei pea siiski taluma oma nime avalikku seostamist negatiivses kontekstis teise isikuga, kui tal tegelikult puudub võimalus teise isiku (nt ettevõtte) käitumist mõjutada (nt juhatuse liikme piiratud esindusõigus).

Kui teabe avaldajale peaks laekuma selline info, siis peab avaldaja seda kontrollima ja kaaluma, kas avaldatud teabe seostamine konkreetse isikuga võib olla põhjendamatu ja tema mainet ebaproportsionaalselt kahjustav.

Kokkuvõte

Kokkuvõttes saab järeldada, et võlgniku kohta andmete avaldamine võla tagasinõudmisel pole keelatud kui avalikustatud faktiväited on töepärased ning nende esitamise viis või faktiväidetega koos esitatud teave pole käsitatav ebakohase väärtushinnanguna. ■

Mait Palts
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna juhataja

Riigihanked ning eelkõige ehitusvaldkonna riigihanked on oma suurte rahaliste mahtude ning tehnoloogiliste lahenduste komplitseerituse tõttu sageli avalikkuse huviorbiidis. Kuigi statistika ei näita, et just selles valdkonnas oleks vaidlustamisi erakordselt palju, on siiski selge, et ka siin tuleb hangete korraldamisega seotud reeglistikku tublisti selgemaks muuta.

Ehitusega seotud riigihanked on saamas täpsemaid eeskirju

Juba möödunud aasta suvest kehtib riigihangete seaduses (RHS) volitusnorm, mida jaanuarist ka muudeti ning mille eesmärk on võimaldada Vabariigi Valitsusel anda välja täpsustavad reeglid, kuidas ehitamise ja projekteerimise valdkonnas riigihanked korraldada. Nii on seaduses kirjas, et ehitustööde riigihanke piirmäära ületavate (üle 250 000 euro) ehitustööde ja ehitiste projekteerimise riigihangete korraldamise eeskirja kehtestab Vabariigi Valitsus majandus- ja kommunikatsiooniministri ettepanekul.

Tänaseks on vastav eelnõu olemas ning kõigile tutvumiseks ja kommenteerimiseks avatud. Riigihanked ning eelkõige ehitusvaldkonna riigihanked on oma suurte rahaliste mahtude ning tehnoloogiliste lahenduste komplitseerituse tõttu sageli avalikkuse huviorbiidis. Kuigi statistika ei näita, et just selles valdkonnas oleks vaidlustamisi erakordselt palju, on siiski selge, et ka siin tuleb hangete korraldamisega seotud reeglistikku tublisti selgemaks muuta. Loodav eeskiri sellele kaasa peakski aitama.

Kui eeskirja sündimine on iseenesest positiivne, siis esineb kindlasti arvukalt seisukohti, millele eeskiri enam või vähem tähelepanu peaks

pöörata. Tänaseks on selge, et osalt seadusest tuleneva volitusnormi piiridest kui ka valdkonna hangete detailsusest ja komplitseeritusest ei ole võimalik kõiki neid ettepanekuid arvestada. Ehk et eeskirjast ei saa detailset reeglistikku, mis ütleks ära, millised peavad olema pakkujate kvalifitseerimistingimused või millal ja milliseid leppetrahve hankelepingu rikkumisel saab kohaldada. Need tingimused peavad jääma siiski hankijate endi määrata ning mida täpsemad need on, seda parem. Küll ütleb eeskiri ära, millised on olulisemad asjaolud, mida hankija pakkumisi küsides avaldama peab. Mida täpsemini on kirjeldatud hankeobjekt või hangitav teenus seda kindlam on ka pakkujatel pakkumusi esitades ning väheneb nende võimalike vaidlustuste hulk, mis tekivad siis, kui töö sisust saadakse erinevalt aru. Ilmne on seegi, et mida rohkem teadmata või umbmääraseid asjaolusid hankeobjekti kirjelduses on, seda suuremad on pakkujate riskid ning eelduslikult kallimad ka pakkumused.

Olulisimad andmed ja dokumendid, mille hankija peab esitama

Eelnõu keskseks ja olulisemaks osaks võib lugeda kindlasti neid

loetelusid andmetest ja dokumentidest, mida hankija peab riigihanke hankedokumentides lisaks RHSis sätestatule esitama või kättesaadavaks tegema. Loomulikult peavad need lähtuma ehitise iseloomust, kuid ära on toodud eelkõige need andmed või dokumendid, mis kõige

Eelnõu olulisim osa on loetelu andmetest ja dokumentidest, mida hankija peab riigihanke hankedokumentides lisaks riigihangete seaduses sätestatule esitama või kättesaadavaks tegema.

olulisemad. Eraldi loetelud on projekteerimise riigihanke, ehitustööde riigihanke ning projekteerimis-ehitustööde riigihanke jaoks. Nii ütleks eeskiri, et viimase puhul tuleb hankijal muuhulgas esitada lähteandmed tehnoloogilise projekti koostamiseks ja sellest tulenevad võimalikud lisatingimused samuti hankija erisoovid kõikidele ehitusprojekti osadele juhul kui tahetakse kasutada tavapäraselt Eestis kasutatavatest normidest ja standarditest erinevaid näitajaid. Samuti tuleb avaldada võrguvaldajate tehnilised tingimused ning muinsuskaitse eritingimused, kui need on nõutavad ja neid ei ole tellitud sama hankemenetluse raames jne.

Pakkuja tehniline pädevus ja kutsealase pädevuse nõuded

Teine olulisem osa puudutab pakujate tehnilise pädevuse määramist ja kutsealase pädevuse nõudeid vastutavatele isikutele. Ka nendes küsimustes on eeskiri pigem juhendiks, kui detailseks reeglistikuks, kuid ehk on abi sellestki.

Hankelepingut puudutavad teemad

Kolmandaks osaks võib eelnõus pidada tinglikult teemasid, mis puudutavad juba hankelepingut. Õiguslikult on nende küsimuste puudutamine eelnõus kõige problemaatilisem, kuna piir selle vahel, mida võib riigihanke kontekstis õigusaktiga reguleerida ja mis peab jääma lepinguõiguse osaks, on olnud läbi aegade üheks vaidluse kohaks. Nii puudutab ka eelnõu küll näiteks ehitusaegsete tagatiste, garantiitööde, ettemaksete ja muid taolisi küsimusi, kuid üsna pealiskaudselt. Näiteks on leppetrahvide osas öeldud järgmist: „Hankelepingu tingimustes nähakse ette leppetrahvi konkreetsed suurused, rakendamise juhtumid ja rakendamise kord.“ Samuti on garantiülevaatuse puhul öeldud vaid: „Hankija määrab hankedokumentide tingimustes garantiülevaatuse tegemise koha, aja ja sageduse.“ Kui täpselt ja millises mahus hankija vastavaid tingimusi määrab, jääb siiski hankija otsustada.

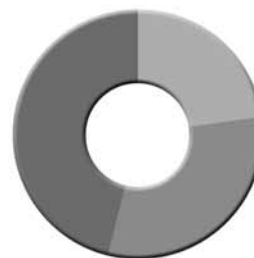
Nagu eelpool ka mainitud, siis ongi suurema detailsuse ja reguleerituse puudumist määruse eelnõule juba praegu ette heidetud. Paraku tuleb aga mõnnda, et õigusakti tasemel kõiki hankeobjektiga seotud tingimusi detailselt ette ei olegi võimalik kirjutada kasvõi juba seetõttu, et objektid ongi mahult erinevad. Täiendavat detailsust saab neiski teemades aga anda läbi vastavate standardite, mille koostamist meile teadaolevalt ka juba kavandama on asunud. ■

Eeskirja eelnõu ning seletuskirjaga saab tutvuda Koja veebilehel www.koda.ee ning nagu ikka on oodatud kõik arvamused ja kommentaarid, kuidas eelnõud muutma või täiendama peaks.

Koja gallupid

Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlustele Kaubanduskoja veebilehel aktiivselt vastata. Teie vastuste põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edastame seadusandjale. Teie arvamusest sõltub palju!

Kas osahinguga registreerimine Eesti väärtpaberite keskregistris peaks olema kohustuslik?

- Jah, see tagaks suurema õiguskindluse – 23%
- Ei, sest nt väikestele OÜ-dele tähendab see põhjendamatu kulu – 31%
- Ei, toetan kehtivat vabatahtlikku registreerimise süsteemi – 46%
- Ei oska öelda – 0%

(Vastajaid 26)

Mis on Teie arvates struktuuritoetuste taotlemisel ja jagamisel suurimaks probleemiks?

- Ebamõistlik bürokraatia osakaal võrreldes toetuse suurusega – 53%
- Toetuste jagamisel madal fookuseeritus – 7%
- Toetuste lühiajaline planeerimine (puudub pikemaajalisem ülevaade) – 13%
- Tähtsustatakse pigem kontrolli, kui toetuse efektiivset kasutust – 20%
- Struktuuritoetuste jaotamisel ei ole probleeme täheldanud – 0%
- Ei oska öelda – 7%

(Vastajaid 15)

Reet Teder
Kaubanduskoja esindaja
EMSKs

Karmimad reeglid äriühingute juhtimisele (esialgu finantssektoris)

Majanduskriisi mõjud Euroopas on laiaulatuslikud. Kuna kriisi üheks süüdlaseks peetakse täiesti selgelt finantsasutusi ja finantssektorit, soovib EL regulatsioone muutes sarnaste kriiside toimumise võimalikkust tulevikus välistada või vähemasti vähendada.

Valdkonnaks, kus kindlasti tuleb muudatusi teha, on finantssektori äriühingute juhtimine. Euroopa Komisjon on välja töötanud vastava Rohelise raamatu „Äriühingute üldjuhtimine finantsasutustes ja tasustamispoliitika“. Tasub arvestada, et äriühingu üldjuhtimise tugevdamine Euroopa Komisjoni reformikava keskmes, mis tähendab, et karmimad reeglid on tulekul. Küsimus on – kui karmid?

Rohelises raamatus käsitletakse äriühingute üldjuhtimist äriühingu juhatuse, nõukogu, aktsionäride ja teiste asjaosaliste, nagu töötajate ja nende esindajate vaheliste suhetena. See hõlmab ka äriühingu eesmärkide seadmist, nende saavutamise vahendeid ning järelevalvet äriühingu tegevuse tulemuste üle. Rohelises raamatus tuuakse esile mitmeid puudusi ja nõrkusi finantsasutuste siseses äriühingu üldjuhtimises ning otsitakse vastuseid kaheksale teemade ringile, mis käsitlevad:

1. probleeme nõukogudega;
2. puudusi riskijuhtimises, probleeme huvide konfliktidega;
3. audiitorite rolli;
4. puudusi järelevalveasutustes;
5. probleeme aktsionäride rolliga;
6. äriühingu üldjuhtimise põhimõtete tõhusa rakendamise puudumist;

7. finantsasutuste juhtide tasustamist;
8. huvide konflikte.

Selle Rohelise raamatu osas konsulteeris Euroopa Komisjon ka Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteega (EMSK). Viimane arutas küsimusi põhjalikult. Väljatoodud teemade raames andis EMSK vastused ka 38-le konkreetsele küsimusele. Kuna neis vastustes peegelduvad EL liikmesriikide esindajate läbivaieldud seisukohad, millele tuginedes suure tõenäosusega ka lõplik regulatsioon vastu võetakse, tahangi osa neist, mis puudutavad nõukogu, aktsionäre ja vastutust, järgnevalt lähemalt tutvustada. Edasises tekstis on kursiivis EK küsimus ja normaalkirjas EMSK vastus. Numeratsioon lähtub Rohelise raamatu järjestusest.

Valdkond „Probleemid nõukoguga“

1. *Kas nõukogu liikmete mandaatide arvu tuleks piirata (näiteks õigus kuuluda maksimaalselt kolme äriühingu nõukogusse)?*
Täpse arvu kehtestamine on meelevaldne. Paremini oleks tagada, et ametissenimetamisel ja selle järel saab nõukogu liige pühenduda ja sellest tulenevalt

vastavalt oma rollile äriühingule aega kulutada.

2. *Kas finantsasutuses tuleks keelata nõukogu esimehe ja juhatuse esimehe ülesannete koonustumist ühe inimese kätte?*
See on mõnes jurisdiktsioonis juba hea tava. Ülesannete jagamine peaks olema finantsasutustes kohustuslik pingete pärast juhatuse operatiivse rolli ja nõukogu haldava rolli vahel.

3. *Kas värbamispoliitika raames tuleb täpselt määratleda nõukogu liikmete, sealhulgas esimehe ülesanded ja profiil, tagamaks et nõukogu liikmed on pädevad ja nõukogu koosseis piisavalt mitmekesine? Kui jah, siis kuidas?*
Mõnes jurisdiktsioonis on suhteliselt levinud tava nõukogus vajalikke oskusi ja kogemusi analüüsida ja seejärel vastavalt värvata. Näiteks võiks suure finantsasutuse puhul eeldada, et selles moodustavad tuumikrühma edukas pensionil olev pangandusjuht (näiteks nõukogu esimehe), finantssektori kogemusega õigusabi- ja raamatupidamistevõtete juhtivpartnerid, juhatuse esimehele tasakaaluks ja äriühingu kliendiperspektiivi hindamiseks suure äriettevõtte juhatuse esimees ning üks tarbija taustaga isik, kelle ümber saaks suu-

rema meeskonna koondada. Parim suhe oleks mitte vähem kui 60 % juhtimistegevuses mitteosalevaid nõukogu liikmeid ja 40 % juhtimistegevuses osalevaid nõukogu liikmeid.

4. *Kas olete nõus arvamusega, mille kohaselt naiste ning erineva sotsiaalse ja kultuurilise taustaga liikmete suurem osakaal nõukogudes võiks nõukogude tööd parandada ja tõhustada?*
Sooline ja etniline tasakaal on soovitatav, kuid see ei vähenda kogemuse ja teadmiste tähtsust. Nõukogu suurusel peab olema praktiline piir.

5. *Kas nõukogu hindamine välishindaja poolt tuleks muuta kohustuslikuks? Kas sellise hindamise tulemused tuleks edastada järelevalveasutustele ja aktsionäridele?*

Järelevalveasutused peaksid tegema kõikidele esimeestele ülesandeks viia läbi üldjuhtimise korralduse auditeid nelja eespool antud vastuse kontekstis. Samas peaksid järelevalveasutused viima läbi auditi kõigi nõukogu liikmete kinnitamiseks, keda nad ametissenimetamisel ei kinnitanud. Alaline vastutus nõukogu tegevuse tulemuslikuse eest peab jääma esimehele. Esimeestel oleks kohane

tellida oma tarbeks perioodilisi nõukogu tõhususe välishindamisi.

6. *Kas nõukogusid tuleks kohustada moodustama riskikomiteed ja kas sellise komitee koosseisu ja tegevust tuleks reguleerida eeskirjadega?*

Sellel seoses on kolm probleemi: audit, vastavus ja risk. Komitee ülesehitus peaks peegeldama äriühingu konkreetset koostlust. Makromajanduse seisukohalt on risk nõukogu strateegiliste kavade lahutamatu osa. Just siinkohal tuleks määrata riskivalmidus ja riskiprofiil ning neid mõõta. Panga puhul peaks olema iga ärisektori jaoks kehtestatud lubatav risk hüpoteekidele, krediitkaartidele, kaubandusomandile, tööstuslaenule, fondijuhtimisele, valuatavahetusele ja kaupadele ning reservide struktuurile, vastaspoole piirangutele jne. Mandri-Euroopa äriühingute juhatuses, mis koosneb mõnest inimesest (tavaliselt mitte rohkem kui 5–7 üksikisikut), kes on tavaliselt erinevate valdkondade spetsialistid, ei ole võimalik riskikomiteed moodustada.

11. *Kas tuleks kehtestada kord, mille kohaselt nõukogu peab uued finantstooted heaks kiitma?*

Jah, kui need on materiaalsed. Toote turule toomine oleks tavaliselt üks strateegia rakendamise funktsioone ja seepärast nõukogule olulisel määral huvi pakkuv teema.

12. *Kas nõukogule tuleks panna kohustus teatada järelevalveasutustele olulistest riskidest, millest on teadlikuks saanud?*

Tuleb eeldada, et see on üks tavapärase element asutuse ja järelevalveasutuste vahelises pidevas dialoogis.

13. *Kas nõukogu tuleks selgesõnaliselt kohustada arvestama otstuste vastuvõtmisel hoolestajate ja teiste asjaosaliste huvidega*

(*duty of care*)?

Mõnes jurisdiktsioonis on juba kehtestatud kohustus asjaosaliste huve arvesse võtta. See peaks olema juurdunud harjumus.

Valdkond „Probleemid seoses aktsionäride rolliga”

25. *Kas institutsiooniliste investorite hääletamispoliitika ja -tavade avalikustamine tuleks muuta kohustuslikuks? Kui sageli tuleks need avalikustada?*

Jah, seoses üldkogu päevakavaga.

27. *Kas tuleks lihtsustada aktsionäride tuvastamist, et hõlbustada äriühingute ja nende aktsionäride vahelist dialoogi ja vähendada nn tühjade häälte (empty voting) kasutamiseiga seotud ohtusid?*

Nn tühi hääl tähendab sellise aktsionäri häält, kellel ei ole äriühingus, mille eest ta hääletab, rahalisi huve. See võib avaldada negatiivset mõju börsiettevõtete ausale juhtimisele ja turgudele, kus nende aktsiatega kaubeldakse. Aktsionäride küsimust peaks uurima Euroopa komisjon, sest nende roll ei ole enam see, mis varem. Praegu võivad aktsionärid olla ülemaailmsed äriühingud, ülemaailmsed aktsionärid, riskifondid jne ning sellistena on nad lihtsalt aktsiate kauplajad. Nende roll ei vasta traditsioonilisele aktsionäri mõistele.

Valdkond „Äriühingu üldjuhtimise põhimõtete tõhusam rakendamine”

29. *Kas tuleks suurendada nõukogu liikmete vastutust?*

Ei, kui soovime, et head kandidaadid esile tuleksid. Paljudele asutustele tuleks kasuks, kui nende ootused nõukogu liikmete suhtes paremini määratletud oleksid.

Hommikukohv suursaadikuga: Eesti suursaadik Hollandis – Gita Kalmet

10. veebruaril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Välisministeeriumiga neljapäeval, 10. veebruaril kell 9.00-10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) järjekordse Hommikukohvi lühiseminari. Seekordsel üritusel esineb Eesti suursaadik Hollandis Gita Kalmet. Hommikukohvi seminari osalustasu on 9,59 eurot/150 krooni (lisandub käibemaks). Vajalik eelregistreerimine hiljemalt 08.02.2011.

Käsitletavad teemad:

- Hollandi ja Eesti majanduskoostöö seis ja võimalused
- Hollandi majanduse väljavaated
- Saatkonna roll ja võimalused Eesti ettevõtjate abistamisel
- Hollandi kultuurilised iseärasused ja turule pürgijate takistused
- Suhtlemine Hollandi ärikultuuris ja bürokraatias

VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerimine:

PRIIT RAAMAT • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee

Riigihangete taustainfo 32 riigis: uus teave Koja veebilehel

Eesti Välisministeeriumi ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös valmisid 2010. aasta sügisel Eesti ettevõtjate tarbeks riigihanke valdkonna ülevaated Euroopa ja ka kaugemate riikide kohta. Info koostajateks olid Eesti ametlikud välisesindused ning infot võite leida kokku leida 32 riigi kohta. Ehkki info maht olnes asukohariigi info kättesaadavusest ja loodud struktuurist, siis eelkõige oli eesmärgiks anda vastuseid küsimustele:

- siseriiklikud riigihanketeade andmebaasid (avaldamise kohustus ja riikliku ühtse andmebaasi olemasolu)
- asukohariigi riigihangete seadus, pädev asutus jm vajalik taustateave pakkujale
- tulemuste vaidlustamine

VÄLISMINISTEERIUM

Täpsem info:

www.koda.ee – teenused – valik riigihanketeated – riigihanked teistes riikides

Eesti on edukalt eurole üle läinud

Kahe vääringu paralleelkasutusperiood lõppes reedel, 14. jaanuaril ning euro on nüüd Eestis ainuke seaduslik maksevahend. Üleminek uuele rahale kulges äärmiselt sujuvalt ja edukalt. Suuremaid probleeme ette ei tulnud ning pangad, postkontorid ja jaemüügipunktid said hästi hakkama üleminekust ja paralleelkasutusest tulenenud suure töökoormusega. Allesjäänud Eesti kroone saab tasuta eurodeks vahetada kõikides valuutavahetusteenust pakkuvates pangakontorites. „Asjaolu, et üleminek kulges edukalt ja ladusalt, ei ole juhus. Selle taga on põhjalik ettevalmistustöö, mis toimus tihedas koostöös Euroopa Komisjoni ja keskpangaga,“ ütles Olli Rehn, Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste volinik. Sularahaautomaatide täitmine sujus tõrgeteta ning peaaegu kõigist neist sai euro pangatähti juba 1. jaanuari esimesel tunnil. Kaupluste kaardimakseterminalid olid avamise ajaks 1. jaanuaril eurole ümber seadistatud ning ka internetimakseid sai juba uue aasta esimesel pangapäeval probleemideta eurodes teha. Pangad ja postkontorid tulid paralleelkasutusperioodist tingitud suurenenud töökoormusega hästi toime, kuigi uue raha kasutuselevõtu esimestel tööpäevadel tekkisid paratamatult mõned järjekorrad, kuna sularahahetegu tehti tavalisest 3-5 korda rohkem. Ka jaemüügisektor ei tekitanud üleminek ja kahe vääringu samaaegne kasutamine suuremaid probleeme. Laupäeval, 15. jaanuaril oli umbes 13% eestlastest rahakotis veel kroone. Neid saab ametliku kursi alusel tasuta eurodeks vahetada kõikides valuu-

tavahetusteenust pakkuvates pangakontorites kuni juuni lõpuni ja pärast seda piiratud arvul pangakontorites veel vähemalt kuus kuud. Seejärel saab kroone tasuta eurodeks vahetada tähtajatult Eesti Pangas.

Digiuringust ilmnevad vanemliku kontrolli programmide tugevad ja nõrgad küljed

Euroopa Komisjoni 13. jaanuaril esitatud uuringu tulemustest selgub, et kui tubli 84% katsetatud tarkvara-programmidest võimaldab vanematel blokeerida juurdepääsu teatavatele veebisaitidele, on need programmid vähem tõhusad nn veeb 2.0 (nt suhtlusvõrgud ja blogid) sisu filtreerimisel. Lisaks on vaid mõnede turul olevate toodete abil võimalik filtreerida mobiiltelefonide ja videomängukonsoolide kaudu kättesaadavat veebisisu, kuigi iga neljas laps Euroopas siseneb internetti just sel viisil. Teisest ELi turvalisema Interneti programmi raames rahastatud EU-KidsOnline'i uuringust nähtus, et ainult neljandik ELi vanematest kasutab vanemliku kontrolli tarkvara, et jälgida, kontrollida ja filtreerida seda, mida nende lapsed internetis teevad. Uuringute avaldamisega püütakse pöörata inimeste tähelepanu sellele, kuivõrd oluline on laste kaitsmine teatava veebisisu eest, ja antakse vanematele objektiivne ülevaade kõige tõhusamast vanemliku kontrolli tarkvarast. Euroopa digitaalarengu tegevuskava raames on komisjon lubanud hoolitseda selle eest, et interneti kasutamine oleks turvaline.

Euroopa looduskaitseala laieneb: hea päev lõhele, saarmale ja pöögimetsale

Euroopa looduskaitsealade võrgustik Natura 2000 on laienenud ligikaudu 27 000 ruutkilomeetrile, tugevdades niiviisi paljude ohustatud liikide kaitset. Natura 2000 katab praegu ELi maismaaosast peaaegu 18% ja meredest rohkem kui 130 000 km². Viimane laiendumine puudutas alasid Tšehhis, Taanis, Prantsusmaal, Hispaanias ja Poolas. Natura 2000 on peamine vahend Euroopa bioloogilise mitmekesisuse hävimise peatamisel ja ökosüsteemi kaitsmisel. Natura 2000 on ulatuslik looduskaitsealade võrgustik, mis loodi selleks, et tagada Euroopa väärtuslikemate ohustatud liikide ja elupaikade säilimine. Ligikaudu 26 000 alast koosnevale võrgustikule liideti viimase laieninguga 739 uut ala (ca 27 000 km²).

Üle poole lisandunud alast moodustavad merealad (rohkem kui 17 500 km²), seda peamiselt Prantsusmaal, Taanis ja Hispaanias. Atlandi piirkonnas kuulub uute kaitsealade hulka 680 km² Loire'i suudmelahe löiku, kus on külmavee-korallrahud ja leetseljakud. Piirkond on noorkalade kasvukoht ja elutähtis peutsipaik sellistele pikamaa rändkaladele nagu lõhe (*Salmo salar*) ja euroopa aloosa (*Alosa alosa*). Ka Taani on liitunud võrgustikuga mõned ulatuslikud merealad. Näiteks Sydligel Nordsø, mis on määratud pringli (*Phocoena phocoena*) kaitsealaks. Hispaania lisas merealade võrgus-

tikku El Cachucho, mis on Põhja-Hispaania rannikul Kantaabria meres asuv ulatuslik rannalähedane meremadalik ja veealune mägi. Sellel alal on erakordselt mitmekesine mereelustik, muu hulgas on see mitmete hiljuti avastatud hiidkäsna-liikide elupaik.

Laieninguga tõhustatakse kaitset ka paljudes väärtuslikes maismaaelupaikades – Tšehhi mägi-pöögimetsadest ja lillerohketest aasadest kuni Poola ulatuslike järvede ja märgaladeni. Need elupaigad on koodus paljudele Euroopa kõige haruldasematele ja ohustatutele liikidele nagu saarmas (*Lutra lutra*), Euroopa sookilpkonn (*Emys orbicularis*) ja väga haruldane liblikas – tähniksiniitiib (*Maculinea teleius*).

ELi esindajate ühisavaldus olukorra kohta Haitil aasta pärast maavärinat

Euroopa Komisjoni asepresident ning ELi välisasjade ja julgeolekupioliitika kõrge esindaja Catherine Ashton, arenguvolinik Andris Piebalgs ja ELi humanitaarabi volinik Kristalina Georgieva tegid ühisavalduse olukorra kohta Haitil aasta pärast maavärinat. Avalduses kinnitatakse, et Haiti abistamine on endiselt ELi prioriteet, kuid tõdetakse samas, et riigi ebastabiilne poliitiline olukord takistab humanitaarabi jõudmist seda vajavate inimesteni. Sellest hoolimata tuleb riigis nüüd korraldada vabad ja läbi- paistvad valimised, sest stabiilsus ja demokraatia on eeltingimuseks ELi

ja rahvusvahelise üldsuse abi jätkumisele. EL oli esimene, kes Haitile pärast maavärinat abi andis ning tema kogupanus Haiti abistamiseks on olnud suur. Pärast loodusõnnetust anti riigile kohe 3 miljoni euro ulatuses humanitaar- ja hädaabi ning eelmise aasta lõpuks suurendati seda summat 120 miljoni euroni. 2010. aasta märtsis toimunud rahastajate konverentsil lubas EL eraldada 1,2 miljardit eurot, millest praeguseks on välja makstud juba 780 miljonit. Haiti ametisutuste palvel suunas komisjon lõviosa oma toetusest riigi põhiülesannete täitmise tagamiseks, mis tähendas eelkõige pal- kade maksmist õpetajatele ning tervishoiu- ja tsiviilkaitsetöötajatele, samuti strateegiliste infrastruktu- ride ja teede tugevdamist ja taas- tamist. EL on ühendanud olukorra leevendamiseks ja taastustöödeks antava abi, kooskõlastades oma tegevuse nii oma liikmesriikide ja muude rahvusvaheliste rahasta- jatega kui ka Haiti vallitsusega. Abi on antud konkreetsetes sektorites, nagu tervishoid, vesi, peavari ja toit. Siiski tuleb mõista, et olukord, mis juba enne maavärinat oli väga raske, muutus pärast seda äär- miselt rängaks ja veelgi keerulise- maks – seda on raskendanud keeristorm Thomas, kooleraepi- deemia ja poliitiline ebastabiilsus. Abitöötajad ja tehnilised eksperdid töötavad sageli väga rasketes tingimustes. Avalduses märgitakse, et olukord on küll kaugel rahulda- vast ja osades piirkondades isegi halvenenud, kuid see ei tähenda, nagu oleks EL liiga vähe pingu- tanud või raha ja oskusi raisanud. On ilmne, et ilma ELi kindla toetu- seta oleks riik täielikult kokku kuk- kunud ja olukord oleks olnud palju halvem. „Aasta hiljem soovime

taas kinnitada, et EL täidab võetud kohustusi ja seisab kindlalt haiti- laste kõrval,“ öeldakse avalduses.

Digiraamatukogu Europeana peaks saama Euroopa kultuuripärandi keskuseks internetis

Euroopa Komisjoni nn tarkade komitee aruanne kutsub ELi liikmes- riike üles tegema rohkem jõupin- gutusi oma raamatukogude, arhi- vide ja muuseumide kogude digi- teerimiseks ning soovib täiusta- da Euroopa digitaalraamatukogu Europeana, tagades internetijuur- depääsu autoriõigusega kaitstud teostele.

Euroopa Komisjoni asepresident, digitaalarengu volinik Neelie Kroes ning hariduse ja kultuuri volinik Androulla Vassiliou said täna kätte nn tarkade komitee (komisjoni kokku kutsutud kõrgetasemeline analüüsirühm) aruande Euroopa kultuuripärandi digiteerimise kohta. Asepresident Neelie Kroes: „Digi- teerimine tähendab kõrgekvalitee- dilist internetisisu paljude põlvkon- dade jaoks.“ Androulla Vassiliou: „Töörühm on suutnud autori huvid tasakaalustada digitaalajastu muu- tuva olustiku nõuetega. Selliseid võimalusi ja vahendeid on meil vaja leida kõikides valdkondades, kus kultuuri- ja loometööstus on vastakuti digitaalajastule ülemine- ku raskustega.“ Aruande „Taas- sünd“ kohaselt peaks Europeana portaali saama Euroopa digitaal- se kultuuripärandi keskuseks, kuhu

liikmesriigid sisestavad kõik riiklike rahastamisvahenditega digiteeri- tud üldkasutatavad tähtteosed. Liikmesriigid peaksid märkimis- väärset suurendama digiteerimi- seks ettenähtud rahalisi vahen- deid, et luua tulevikus juurde töökohti ja edendada majandus- kasvu. Näiteks saaks rahasumma eest, mis kuluks 100 km maantee ehitamiseks, digiteerida 16% ELi raamatukogude kõigist raamatu- test või ELi liikmesriikide kultuuri- asutuste kõik audiofaailid. Soodusta- da tuleb ka avaliku ja erasektori digiteerimisalast koostööd.

Tarkade komiteesse kuuluvad Maurice Lévy (reklaami- ja kom- munikatsiooniettevõtte Publicis esimees ja tegevjuht), Elisabeth Niggemann (Saksa Rahvusraa- matukogu peadirektor ja Euro- peana Sihtasutuse juhataja) ning Jacques De Decker (kirjanik ja Bel- gia Kuningliku Prantsuse Keele ja Kirjanduse Akadeemia alaline sekretär) ning selle soovitusi võe- takse arvesse Euroopa digitaal- arengu tegevuskava alla kuuluva Euroopa Komisjoni ulatuslikuma strateegia juures, millega toeta- takse kultuuriasutuste üleminekut digitaalajastule ning otsitakse digi- teerimise kiirendamise uusi ja tõ- husaid ärimudeleid.

Juba praegu on portaali euro- peana.eu kaudu võimalik juurde pääseda rohkem kui 15 miljonile digiteeritud raamatule, kaardile, fo- tole, filmiklipile, maalile ja muusika- palale, kuid see on vaid murdosa Euroopa kultuuriasutustes säilita- tavatest teostest. Autoriõigustega seonduvate võimalike kohtuvaid- luste vältimiseks on enamik digi- teeritud materjalist üldkasutatavad vanemad teosed. **IT**

Arbitraažikohus tegutseb ala- lise vahekohtuna Eestis ala- tes aastast 1992. Vastavalt Arbitraa- žikohtu reglemendile (www.koda.ee/?id=44241) lahendab vahekohtus eraõigussuhetest, sealhulgas ka väliskaubandus- ja muudest rahvus- vahelistest majandussuhetest tule- nevaid vaidlusi. Kuna reglement ei sea piiranguid hagi hinnale, on Kaubanduskoja Arbitraažikohtus võimalik lahendada mistahes hin- naga vaidluseid. Vaidluseid on prak- tikas olnud hagi hinnaga alates mõnekümnest tuhandest kroonist kuni kümnete miljoniteni. Samuti on menetlus üldjuhul olnud suuline.

Peamiseks arbitraažiklausli lepin- gusse lisamise põhjusteks on jätku- valt toodud arbitraažimenetluse kii- rust, suhtelist odavust (riigilõivud tavakohtus tõusid 1. jaanuaril 2009 pea kahekordseks) ja konfident- siaalsust.

Järjest enam mainivad lepingupoo- led äärmiselt olulise aspektina kohtu stabiilsust ja usaldust, st Kauban- duskoja Arbitraažikohtul on siiski seljataga pea 19 edukat tegutse- misaastat, mis annab pooltele usal- dusgarantii.

Äriühingud, kes on aastaid arbitraa- žiklauslit lepingutesse lisanud ning seetõttu mitmel korral meie teenust kasutanud, peavad oluliseks Arbit- raazikohtu otsuste stabiilset kvali- teeti. Kuivõrd pooled saavad ise osaleda kohtu moodustamises on võimalik seeläbi moodustada just konkreetsele vaidlusele vastav va- hekohus – kaasata kitsa eriala spet- sialiste vms – mis omakorda annab tehtavale kohtuotsusele kvaliteedi- garantii.

■ Arbitraažimenetlus on konfident- siaalne, mis tähendab, et Arbit- raazikohus ei väljasta vaidlevate poolte ja menetluses oleva asja kohta andmeid kolmandatele isikutele. Informatsiooni väljas-

Debbie-Triin Napits
Arbitraažikohtu sekretär

Arbitraažikohtu tegemised aastal 2010

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Arbitraažikohtu tegevus on jätkuvalt stabiilne ning 19 aasta jooksul tekkinud usaldus on suurendamas ka lepingupoolte soovi lahendada vaidlus just Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtus.

tatakse kolmandatele isikutele üksnes juhul, kui Arbitraažikohtul on eelnevalt poolte kirjalik nõusolek informatsiooni väljastamise kohta;

- Arbitraažimaks on seda odavam, mida suurem on nõude suurus (2009 muutunud riigilõivu määrad annavad arbitraažimenetlusele selge eelise). Arbitraažikohtu nõukogu proovib hoida arbitraažimenetluse kuld võimalikult madalal. Seega võetakse arbitraažimaksu määramisel alati arvesse vaidluse eeldatavat keerukust ja vahekohtu moodustamise viisi (kas pooled soovivad ühe või näiteks viie liikmelist vahekohtu);
- Arbitraažimenetlus on kiirem, kuid tagatud on siiski võimalus lahendada vaidlus ka suulisel istungil;
- Pooltel on võimalus osaleda vaidlust lahendava vahekohtu moodustamises – valida vaidlust lahendama hinnatud spetsialist või võimekas jurist.

Lähemalt aastast 2010

2010. aastal võttis Arbitraažikohtu nõukogu menetlusse kokku 14 hagiastja. Kinnitatud vahekohtu koosseisule anti vaidluse lõplikuks lahendamiseks üle 18 hagiastja mater-

jalid. Vahekohus tegi otsuse kokku 18 korral (arvesse on võetud ka need asjad, mille menetlemist alustati 2009. aasta lõpus).

Kuivõrd aastatel 2006-2009 muutus soov hagi tagamise abinõu rakendamiseks (hagi tagamise taotluste

Suurem osa vaidlustest olid aastal 2010 Eesti äriühingute vahelised, vaid neljal korral oli vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit.

Eesti äriühingud lisavad lepingutesse järjest rohkem arbitraažiklauslit.

arvu languse põhjustas 1. jaanuaril 2006. a jõustunud uus TsMS redaktsioon ning selle mõju on tegelikult tuntav siiani) pea olematuks siis eelmisel aastal esitati hagi tagamise taotlusi üle pika aja pea igas kolmandas asjas. Kaheksal korral paluti Arbitraažikohtule laekunud hagiavalduses hagi tagamise abinõu rakendamist. Suurem osa pädevale kohtuinstantsile edastatud hagi tagamise taotlustest kohtu poolt ka rahuldati.

Suurem osa vaidlustest olid aastal 2010 Eesti äriühingute vahelised, vaid neljal korral oli vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit. Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Leedust, Soomest, Tšehhist ja Ukrainast. Ka need arvud näitavad selgelt, et Eesti äriühingud lisavad lepingutesse järjest rohkem arbitraažiklauslit. Veel mõned aastad tagasi oli Eesti äriühingute vahelisi vaidlusi hulga vähem.

Kuigi valdavalt olid vaidlused kahe äriühingu vahelised, esines ka vaidlusi, kuhu oli pooltena haaratud kolm ja ühel juhul isegi viis osapoolt. Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks ikka lepingud. Ehituse ja sellega seonduvatest lepingutest ning ostu-müügi lepingutest kokku tulenes sel aastal ligemale ¾ vaidlustest ning ülejäänud osa moodustasid laenu-, rendi-, tarne, jm lepingud. Muuhulgas paluti vahekohtul mõista välja saamata jäänud tulu ning tekitatud kahju. Suurenes oluliselt ehitusega seonduvate vaidluste osakaal.

Arbitraažikohtule hagiavaldus esitamine ei ole keeruline, kuid eeldab korrektsust. Tagastati hagimaterjale aga rekordiliselt vähe – vaid ühel juhul – menetlus lõpetati,

kuna pooled leidsid lahenduse enne kohtumenetluse reaalset algust. Mitte kunagi varem ei ole tagastavate asjade hulk piirdunud numbriga 1!

Vaidlust lahendava vahekohtu moodustamise viise on mitmeid (arbitere võib olla 1, 3 või 5 jne) ning pooled saavad selle moodustamise viisis kokku leppida. Vahekohus moodustati alati vastavalt poolte soovile ja enamasti nii ühe- kui ka kolmeliikmelisena. Üheliikmelised vahekohtu koosseisud moodustati enamalt jaolt Arbitraažikohtu nõukogu poolt, kui pooled seda soovisid.

Sageli on küsitud selle kohta, kes on arbitrideks. Siinkohal on vastus aga lihtne – Arbitraažikohtul ei ole suletud arbitride nimekirja, pooltel on õigus arbitri ise valida. Põhiliselt tegutsevad arbitridena tunnustatud advokaadid ja kohtunikud Eesti kohtutest. Kohtunikud tegutsevad arbitridena Arbitraažikohtu nõukogu poolt määratuna, sest vastavalt kohtute seaduse § 49 lg 5 ei või kohtunik olla vaidlevate poolte poolt valitud vahekohtunikuks.

Arbitraažikohtule aastal 2009. laekunud ja siis pooleli jäänud hagiastjades jõuti aastal 2010 menetlusega lõpuni. ■

Peter Gornischeff
Teenuste direktor

Ekspordikoolituste eesmärk on koolitada ettevõtte meeskond „tellimuste vastuvõtjatest” strateegideks

Sügisel läbi viidud Eesti ettevõtjate ekspordiprobleemide uuringu tulemusel näitasid, et ettevõtjatel on vajaka teadmistest ja oskustest ekspordi arendamisel. Siinkohal toon ülevaate Eesti Kaubandus-Tööstuskoja koolitustest, mis on konkreetsemalt ekspordi arendamisega seotud. Samas antud teadmised on väga vajalikud ka ettevõtte üldise arengu seisukohalt. Kuna koolitusi rahastab osaliselt Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus Euroopa Sotsiaalfondist on koolitusi võimalik pakkuda väga soodsa hinnaga. Samuti toimuvad koolitused regioonides, mistõttu ei pea selleks alati Tallinnasse või Tartusse kohale sõitma. Mõeldud on ka vene keelse auditoriumi peale, st osa koolitusi toimub vene keeles. Koolituste lektorid on praktikud, kes ka ise mitmeid aastaid vastavate teemadega reaalset eksportivates ettevõtetes tegelenud on.

Ekspordiplaani koolitus

Koolituse eesmärgiks on vaadata üle ettevõtja ekspordiga seotud protsessid terviklikumalt. Alustatakse planeerimisest, turgude tundmaõppimisest, turundusest ja lõpetatakse ekspordieelarve koostamisega ning riskianalüüsiga. Koolituse käigus tehakse läbi praktilised harjutused ning koolitusel esineb ka

praktik – juba kogenud ekspordiga tegelev ettevõtja, kes jagab kuulajatele oma kogemusi. Koolituse üheks lahutamatuks osaks on grupitööd, mille käigus õpitakse üksteise kogemustest.

Turu-uuringute koostamise koolitus

Koolituse eesmärgiks on anda ettevõtjale praktilisi teadmisi sellest, kuidas koguda vajalikku infot otseste tegemiseks ettevõtte juhtimisprotsessides. Peamine lähtekoht on keskmise Eesti eksportööri reaalne vajadus turuinfo järele. Koolituse käigus on eesmärk anda lihtsaid, praktilisi ja realses elus kasutatavaid teadmisi info hankimise kohta. Aitame mõista ettevõtte infovajadusi ning anda teadmised ja oskused, kuidas piiratud eelarve puhul need vajadused rahuldada ning turu-uuringute läbiviimisega ise hakkama saada.

Müügivõrgu loomise ja arendamise koolitus

Koolituse eesmärk on anda ettevõtjatele praktilisi teadmisi sellest, kuidas arendada ja hallata müügi-kanaleid sihtturgudel. Kuidas moodustada vajalikku kontaktvõrgustikku? Kas turule sisenemiseks on vaja omada esindusi või kasutada teisi kanaleid – agendid, edasi-

müüjad? Koolituse eesmärk on anda praktilisi ja realses elus kasutatavaid teadmisi müügivõrgu arendamise kohta.

Välismessikoolitus

Välismessi koolitus on parkiline töötuba, mille käigus tehakse koolitaja juhendamisel läbi põhjalik messianalüüs. Vaadatakse läbi messidel osalemise aspektid: messiboksi planeerimine, eelarve, messiboksis käitumine, töö klientidega ning järeltöö.

Ekspordi Akadeemia

On seeria koolitusi/seinare, mille eesmärk on silmaringi laiendamine ja kogemuste vahetamine vaatega ekspordile. 2011. aastal toimuvad õppevisiidid Soome ja Rootsi, toimub õppepäev Tallinnas ning mitmed seminarid. ■

Üleskutse puudutab kõiki ettevõtlikke inimesi üle Eesti, kes hoolivad meie noorte ja seeläbi kogu Eesti tulevikust. Mentoriteks ootame täiskasvanuid, kes on asjatundjad ühes allpool nimetatud kuuest Entrumi projektide valdkonnast ning kel on tahet jagada oma kogemusi noortega. 2010/2011 õppeaastal on Entrum programmi fookuses Ida-Virumaa. Koos ettevõtlike noortega keskendume just sellele regioonile majandus-, sotsiaal- ja kultuurikeskkonna parandamisele.

On oluline, et me kogenud asjatundjatena paneksime tähele noori enda ümber, kes vajavad oma tee leidmiseks meie suunamist ja et oleksime valmis oma teadmisi neile edasi andma. Noortele nende projektide juures mentorina abiks olemine ei võta palju aega, kuid panus ettevõtliku inimese eeskujuna on nende jaoks hindamatu väärtusega. Just tegusate ja edu saavutanud täiskasvanute eeskujuna on see, mis innustab ka noori olema ettevõtlikud ja unistusi teoks tegema.

Külalismentoritena on Entrum programmiga juba liitunud EASi alustavate ettevõtete divisjoni direktor Dmitri Burnashev, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi avalike suhete spetsialist Piret Järvis, Jõhvi Kontserdimaja direktor Piia Tamm, poetess Doris Kareva ja veel mitmed teised tuntud äri- ja kultuuri-tegelased.

Kokku ootavad juhendamist 87 vahvat ja lennukat projektideed kuu esinevas valdkonnas. Projektidega saab tutvuda Entrumi veebis, kuid siinkohal toome välja mõnede projektide tutvustused:

- Valdkond „Uued tehnoloogiad”: Päev päästab öö – luua lahendus, millega teavitada autojuhte teed ületavatest jalakäijatest ja teha see süsteem võimalikult energiasäästlikuks.

Täpsema koolituskava leiate
Koja veebilehelt www.koda.ee.
Eksporditööride koolitused –
vt käesolev Teataja lk 23.
Ekspordi Akadeemia visiidid –
vt käesolev Teataja lk 24.

Darja Saar
SA Entrum tegevjuht ja
Entrum programmi
koordinaator

Ootame ettevõtlikke inimesi panustama Eesti noortesse ja Eesti tulevikku!

Eesti Energia poolt ellu kutsutud noorte ettevõtlikkuse arendamisele suunatud programm Entrum ootab oma meeskonda vabatahtlikke külalishmentoreid, kes oleksid noortele nõuga ja jõuga abiks nende projektideede elluviimisel.

- Valdkond „Keskkonnateenused ja ökomajandus“: MIAU! – idee on koguda kasutatud asju ning anda neile uus elu. Eesmärk on näidata meie noortele, et kõik on meie kätes ja me ise valime oma elu ja seda, mis meid ümbritseb.
- Valdkond „Teenindus ja tootmine“: Koos on lõbusam! – tahame muuta lastekodulaste elu paremaks! Pakkuda neile tegevusi, mis aitavad ennast arendada ning leida uusi sõpru! Originaalpealkiri „Veseleje vmeste!“
- Valdkond „Loomemajandus“: Piilk tulevikku – loomeoskuste arendamise stuudio lastele (kuni 10 eluaastat). Sealhulgas maalimine, muusika, tantsud, lavakunst.
- Valdkond „Meedia“: Film „Tee me pulli“ – filmi põhiidee on selles, et noor põlvkond mõtleks selle peale, et halba punkti sattuda on väga kerge, aga tagajärgi klaarida on väga keeruline.
- Valdkond „Muusika ja ürituste korraldamine“: „Muusikal“ – me tahame organiseerida noorte rokkfestivale, et noored rokkbändid saaksid esimesi kogemusi. Esinema on oodatud mitte

ainult algajad, vaid ka juba tuntud bändid, eesmärk on pakkuda muusikutele festivali jooksul võimalust omavahel suhelda.

Eesti Energia algatatud iga-aastane programm Entrum (www.entrum.ee) õpetab Ida-Virumaa noortele aktiivses ja kaasahaaravas vormis, kuidas olla elus ettevõtlik ja aktiivne. Programmis osalejatel on võimalus

Eesti Energia algatatud iga-aastane programm Entrum õpetab Ida-Virumaa noortele aktiivses ja kaasahaaravas vormis, kuidas olla elus ettevõtlik ja aktiivne. Programmis osalejatel on võimalus kohtuda paljude põnevate ja innustavate inimestega, kes jagavad oma edu- ja elulugusid.

kohtuda paljude põnevate ja innustavate inimestega, kes jagavad oma edu- ja elulugusid. Lisaks saavad noored tutvuda erinevate valdkondadega ning õppida edu saavutamise saladusi. Käesolevaks ajaks

on programmi tegevused jõudnud nii kaugele, et projektis osalevad noored otsivad oma projektidele vabatahtlikke külalishmentoreid. Entrumi programmis löövad kaasa mitmed vabatahtlikud, sh Entrumi patroonid Gerd Kanter, Vladimir Tšerdakov, Ilmar Raag, Tanja Mihailova, Helen Sildna. Entrum lähtub oma tegevustes ettevõtlusõppe edendamise kavast „Olen ettevõtlik!“, mis allkirjastati majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Partsi, haridus- ja teadusminister Tõnis Lukase, Kaubanduskoja juhatuse esimehe Toomas Lumani, Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse direktori Robert Lippini ja Ettevõtluse Arendamise SA juhataja Ülari Alametsa poolt 7. oktoobril 2010.

Juhi oma elu ise!

Entrum annab praktilisi teadmisi kuidas jõuda ideest teostuseni, saavutada eesmärged ja tulemusi. Programmi sihtgrupiks õppeaastal 2010/2011 on Ida-Virumaa kaheksast omavalitsusest eesti ja vene suhtluskeele põhikoolide, gümnaasiumide ja kutsekoolide 15-17-aastased noored. Programm loob täiendavaid võimalusi vähemate võimalustega noortele ning muuhulgas puuetega noortele programmis osalemiseks.

Entrum programmi partnerid on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, EAS, Loov Eesti, ESA, Tehnopol, Uuskasutuskeskus, Tallinna Loomeninkubaator.

Mõttele suurelt!
Alusta julgelt!
Ole ettevõtlik!
Juhi oma elu ise!
Mõttele positiivselt!
Loo oma energia!

ENTRUM

Täpsem info:
DARJA SAAR
SA Entrum tegevjuht ja
Entrum programmi koordinaator
Tel: 5565 6392
E-post: info@entrum.ee
www.entrum.ee
Facebook: Entrum

Rohkem infot projektide kohta leiab Entrumi kodulehelt:
www.entrum.ee/projektid

Iga projekti juurest leiad ka info, kas projekt on veel vaba (ehk külalishmentorit veel ei ole), milline on projekti töökeel jms. Kevadel võidab parima projekti auhinna üks täna siin kirjas olevast 87-st ideest.

Tiia Randma
Haridusnõunik

Kalle Kusta ostis pesumasina...

Kutsete süsteemi näol on ühiskonnas loodud tööriist, mis aitaks tööjõu kvalifikatsiooni teemasid oluliselt täpsemini analüüsida kui me seda täna teeme.

Mäletan hästi lapsepõlve pesupäevaid. Elasime kortermajas, kus keldris oli pesuköök. Kuude kaupa ette olid selle kasutamiseks laupäevad korterite vahel ära jagatud. Ja hoidku taevas kui kellegi plaanides ootamatuid muutis tuli... Pesuköögis oli pliit, koos sisseehitatud katlaga, kust saime sooja vee ning kus lõpuks kees valge voodipesu. Kogu pere pesunühkimise vaeva kergendas pesumasin Riga, mille väntamine oli laste töö. Naispere mässas terve laupäeva aures pesuköögis ja õhtuks rippus puhtusest lõhnav pesu õues nõril.

Täna meenub laupäevade veetmine aures pesuköögis lapsepõlve meeleoluka osana, sest selle töö teeb ammugi ära tark pesumasin, enamasti öötundidel ja märkamatu.

Mis pagana pesumasina jutt, kui lugu pidi rääkima hoopis kutsete süsteemist? Aga vaat sellepärast, et kui pilllikult mõelda kogu meie ühiskond lapsepõlve kortermajaks ja selle asunike puhta pesu vajadus tööjõuvajaduseks, siis kempleme selles majas ikka veel ainukese sobiva laupäeva pärast pesuköögis, karjudes „Pesu on must!“. Ja siis selleks, et pesu puhtaks saada, rassisime terve päeva – tassime puid, kütame vee soojaks ja siis nühome päev otsa linasid, mõistmata, et nurgas seisev automaatpesumasin teeks selle töö meie jaoks oluliselt

mugavamaks. „Mis mõttes?“ küsite nüüd?

Otseses mõttes. Üks näide. Vaatamata jätkuval suurele tööpuudusele nimetavad ekspordivad ettevõtted enda suurimaks probleemiks ikka kvalifitseeritud tööjõu- ja oskustöötajate puudust, tõdevad mitmed viimasel ajal läbi viidud uuringud. Kuidas saab olla, et samal ajal, kui registreeritud töötute seas on kõige rohkem oskustöötajaid, sealhulgas seadme- ja masinaoperaatoreid, on tööturul just nendest ametimeestest kõige suurem puudus? Põhjusi on rohkem kui üks. Selle jutujupi tähenduses on aga oluline see, et nii üldine, mitmetimõistetav ja ajast aega mantrana korduv tõdemus ei vii meid olukorra muutumisele lähemale. Mis siis viiks?

Lahendustele lähemale viiks see, kui ettevõtted töötajate otsimisel sõnastaksid konkreetsemalt nii nõutavad kutseoskused kui ka ametikohal vajaliku kutsetaseme. Siis on töötajal võimalik aru saada, mis hetkel oskustest puudu jääb, et ennast täiendada. Ja koolitajal on võimalik koolitust täpsemalt sihitada just nende puudujäävate oskuste omandamisele. Alles siis on põhjust oodata, et töötajate kvalifikatsioon tõesti tõuseks.

Eelnevaga pusimiseks ei ole vaja igal tööpakkujal asuda tööana-

lüüse koostama ja kutseoskuste nõudeid kirjutama. Kaugel sellest... See on juba tehtud. Kutsekoja eestvedamisel on erinevate elualade eksperdid koondanud tänase parima teadmise kutsestandarditesse. Uued, alates aastast 2008 kinnitatud kompetentsuspõhised kutsestandardid on tööjõu kvalifikatsiooni ja selle taseme määratlemisel tummiks aluseks. Ole aga mees ja kasuta!

Näite illustreerimiseks valisin Tootukassa (www.tootukassa.ee) tööpakkumiste seast jaanuaris 2011 sisestatud juhusliku töökuulutuse: „Tööd saab elektrimontöör, vajalik välitööde kogemus; B ja C-kategooria juhulubade olemasolu; eelnev töökogemus vähemalt 2 aastat; eesti keele oskus kesktasemel.“

Töötajana sellist kuulutust lugedes on mul selge, et kandideerides on vaja kindlasti autojuhtimisoskust. Küll aga ei oska ma selle kuulutuse põhjal hinnata, milliseid elektrimontööri kutseoskusi kandideerijatelt eeldatakse. Võtan lahti Kutsekoja veebilehelt välispaigalduse elektriku kutsestandardi ja näen, et eeldatavad kompetentsid on põhjalikult lahti kirjutatud kolmel erineval tasemel. Elektrimontööri töö pakkujana saaksin kutsestandardile ja selle konkreetsetele kompetentsidele viidates oma vajadusi ja ootusi tulevase töötaja oskuste osas kerge

vaevaga kirjeldada. Teisalt saaks ma ka töötajana sellisel juhul paremini aru, milliste kogemustega elektrimontööri otsitakse: kas töopakkuja ootab oskusi üle 45 kV liinide ehitamiseks või jaotusevõrgu alajaama ehitamiseks ja seadmete paigaldamiseks alla 45 kV või hoopis ülekandevõrgu alajaama ehitamiseks ja paigaldamiseks... Kutsestandardis on kirjeldatud veel 12 erinevat elektrimontööri spetsialiseerumise võimalust.

Tulles tagasi loo alguse juurde, tundub mulle, et suur osa majaelanikest ei ole veel aru saanud eelistest, mida annaks pesumasina oskuslik kasutamine. Ja sellest võidaksime kõik. Ehk teisisõnu on meie pesuköögis paljude võimalustega automaatpesumasin, aga selle uhke riistapuu oskajaid kasutajaid on majas esialgu vähevoitu. Suuskade-uiskude hoiupaigana pesuköögis nii uhket masinat pidada on kallis... On neidki, kes leiavad, et suur kobakas võtab liiga palju ruumi ja kas teda ikka üldse vaja on.

Mida sina arvad? Kasutusjuhendi lugemist alustada, minna Kutsekoja veebilehele www.kutsekoda.ee asja uurima, saab juba täna.

Parafraaseerides laulu, kus Kalle Kusta ostis pesumasina, lõpetaks siis: „Kalle Kusta, uuri kutsestandardid“. ■

Eelteade

Šveitsi sihtturuseminar – Kuidas leida oma kasumlik turunišš?

23. veebruaril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda korraldab 23. veebruaril Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) kell 9.00-13.00 koostöös SwissBaltic Business Experts AG-ga Šveitsi sihtturuseminari. Šveitsi turu spetsialistid jagavad oma teadmisi ja kogemusi sealse äritegemise spetsiifika ning tööstuse kohta. Esile tuuakse turu võimalused ning väljakutsed. Oma kogemusi jagab Eesti ettevõtja. Täpne programm valmib peatselt.

Seminari osalustasu on 36 eurot/563,28 krooni (hind sisaldab käibemaksu, seminari materjale ning kohvipause). Registreerimise tähtaeg on 18. veebruar.

SwissBaltic
Business Experts AG
ŠveicesBaltijas
Biznesa Eksperts SIA

Lisainfo ja registreerimine:
EVA MARAN
Tel: 604 0083 • E-post: eva@koda.ee

Eelteade

Firmade kontaktkohtumised „Baltic Business Arena”

16.-17. juunil 2011 Stockholmis

ICSB – International Council for Small Business korraldab Rootsis Stockholmis 15.-18. juunil oma 56. aastakonverentsi ning kohale oodatakse ligi 1000 väikese ja keskmise suurusega ettevõtte juhti üle 70st riigist. Konverentsi erilise osana korraldakse 16.-17. juunini esmakordselt kontaktkohtumised ettevõtjatele „Baltic Business Arena”, kus osalejad saavad võimaluse ka omavahel kohtuda ja koostöövõimalusi arutada

Osalema oodatakse järgmiste tegevuslade esindajaid:

- *Clean-Tech* (jäätmekäitlus, taaskasutus, vesi ja kanalisatsioon, keskkütte- ja jahutusseadmed, energiasäästlikkus jmt ning sellealane konsultatsioon ja teenused)
- Taastuvenergia (bio-, päikese-, tuule- ja hüdroenergia, biokütused, konsultatsioon ja teenused)
- Säästlik ehitus (ehitusmaterjalid ja –tehnoloogiad, passiivmajad jpm)
- *Life Sciences* (meditsiini- ja biotehnoloogia, tervishoid, farmaatsia jne)
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (roheline IT, uued meediad, mobiilsed teenused, kodulahendused jpm)

Lisainfo:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Seminar

TALENDID KOJU SAAREMAA ERI

16. veebruaril kell 15.00–18.00
Nordic Hotels Forum
konverentsikeskuses Tallinnas

Seminari eesmärk on tutvustada kuulajatele Saaremaa ettevõtluskeskonda ajaloos, hetkel ja luua tulevikumudelit. Soovime tutvustada investoritele valdkondi, kuhu võiks tulevikus investeerida. Loodame arutluse käigus jõuda Saaremaa arengupotentsiaalideni.

Seminarile on oodatud kõik Saaremaa ettevõtlusega seotud ja ka tulevikus ennast siduda soovivad inimesed.

Ajakava

- 15.00 Avasõna –
Saare maavanem Toomas Kasemaa.
- 15.10 Ettevõtlus Saaremaal enne
kahekümnendat sajandit.
- 15.40 Millised võimalused on ettevõtlust
laiendada Saare maakonnas? –
Hardo Aasmäe.
- 16.20 Kohvipaus
- 16.50 Hetkeolukord täna. Kas kõik võimalik
on tehtud, mida teha teisiti?
- 17.20 Aruteluring kuulajate ja esinejate vahel.
Arutelu juhib Robert Pajussaar
- 17.40 Arutelud ja kokkuvõte vabas ringis
- 18.00 Seminari lõpp.

Selleks, et seminari arutelud saaksid olema sisukad, võite esitada esinejatele ja moderaatorile oma küsimusi ka eelnevalt e-maili teel info@seliit.ee.

Seminaril osalemine on kõigile tasuta.

Registreerumine:
SEL kodulehel www.seliit.ee
Lisainfo:
E-post: info@seliit.ee
Tel: 5307 6007
E-post: info@seliit.ee

Kasutatud masinate ja seadmete müügmess

USETEC 2011

6.-8. aprillil Kölnis

Eesti Kaubandus-Tööstuskojast saab pileteid messile!

Ülipopulaarse tööstusmessi Hannover Messega (4.-8. aprill 2011) samal ajal – 6.-8. aprillini 2011 toimub Saksamaal Kölnis maailma juhtivaim kasutatud masinate ja seadmete mess USETEC 2011 (Supported by RESALE).

Pärast 16 aastat eduka RESALE messi korraldamist alustab Hess GmbH koostööd rahvusvaheliselt tuntud ja edukaid messe korraldava Köln-messega ning seni tuntud RESALE ühineb Kölnis korraldatava rahvusvahelise messiga USETEC ning kasutatud masinate ja seadmete müügmessi hakatakse läbi viima Saksamaa linnas Kölnis.

Tegemist on rahvusvahelise turuplatsiga, kus kasutatud masinatega kauplevad ja masinatootjad üle maailma tutvustavad oma kaupa ning saavad huvilistega kontakte ja tulevaste ostjatega pikaajalisi suhteid luua. Ettevõtted aga saavad otsida oma mittevajalikele masinatele-seadmetele uusi omanikke. Esindatud on peaaegu kõikide tööstusharude masinad ja seadmed: metalli- ja puutöömasinad, plastmassi- ja kummitöötlemise masinad, pakkeseadmed, toiduainete- ja tekstiilitööstuse seadmed, trüki- ja paberitööstuse masinad, IT- ja kommunikatsiooniseadmed, robotid ja automaatikaseadmed, keemiatööstuse ja farmaatsia seadmed, jäätmetöötlusseadmed, transpordivahendid, ehitus- ja põllumajandusmasinad jpm. Eelmist RESALE messi külastas üle 10 000 huvilise 113 riigist, 28 riiki esindasid 514 eksponenti. 62% messil stendiga osalejatest tegelesid masinate müügi, 31% oli mitmesuguste teenuste pakkujaid, 15% oli masinatootjad ja 4% eksponentidest olid ettevõtted, kes püüdsid oma kasutatud ja mittevajalikule masinale ostjat leida.

Lisainformatsiooni leiab ja messi online-kataloogi saab sirvida messi veebilehel: www.usetec.com.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda pakub Eesti ettevõtjatele võimalust vältida kassajärjekordi messil ja osta messipilet juba Eestis. Kaubanduskojast saab soetada järgmiseid messi-pileteid (sisaldab ka kataloogi, mille saab kätte pileti registreerimisel messikeskuses):

- 3-päeva pilet – hind 43 eurot (672,80 krooni)
- 1-päeva pilet – hind 28 eurot (438,10 krooni)

Lisainfo:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Kaubanduskoda kutsub külastama keskkonnamesse Hispaanias ja osalema kontaktkohtumisteüritusel

15.-16. veebruaril Hispaanias

15.-16. veebruarini 2011. aastal toimub Hispaanias Valencias järjekordne Net4Biz projekti kontaktkohtumisteüritus, mis seekord korraldatakse juba kümnendat korda peetava Rahvusvahelise Keskkonnamessi ECOFIRA (vee-, maa- ja õhuressursside säästlik kasutamine, jäätmekäitlus jmt – <http://ecofira.feriavalencia.com>) raames.

Kontaktkohtumisteüritus annab suurepärase võimaluse lisaks messil osalavate firmadega tutvumisele kohtuda ka messi külastavate rahvusvaheliste energeetika spetsialistidega 11 projektis osalevast riigist. Registreerunud osalejate tutvustused lisatakse ürituse veebilehele ja kõigil osalejatel on nende hulgast võimalik eelnevalt välja valida endale huvipakkumad ja nendega kohtumine kokku leppida.

Kontaktkohtumispäeva koduleheküljel www.net4biz.se avaldatakse kõikide osalavate firmade tutvustused (tutvustused lisatakse jooksvalt ettevõtete registreerumise järjekorras) ja sellel avatud tööriista Matchmaking abil on võimalik huvipakkuvad firmad välja valida ja individuaalsed kohtumised juba ette kokku leppida.

Lisaks on võimalus külastada paralleelselt toimuvaid populaarseid messe: Egetica-Expoenergetica (rahvusvaheline efektiivse energiamaajanduse ja taastuvenergiamesse – www.egetica-expoenergetica.com/feria/en) ja EFIAQUA (rahvusvaheline efektiivse veemajanduse mess – efiaqua.feriavalencia.com).

Kontaktkohtumised toimuvad Euroopa Komisjoni poolt rahastatava projekti Net 4Biz raames ja on tasuta. Osalemisepakett sisaldab ettevõtte tutvustuse kataloogi lisamist, CD/paberikataloogi, individuaalsete kontaktkohtumiste organiseerimist, vajadusel tõlketeenuse korraldamist, lõunasööki kahel ürituse päeval, õhtusööki esimese päeva õhtul (osalemistasu igale järgmisele osalejale samast firmast on 175 eurot). Osaleja kanda jäävad lähetuskulud (sh transport, majutus, päevarahad jmt).

Lisainfo:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

MESSID BERLIINIS

- 9.-11. veebruar
FRUIT LOGISTICA
Värkete puu- ja juurviljade kaubandusmess
- 9.-11. veebruar
FRESHCONEX
Värskelt töödeldud puu- ja juurviljade mess
- 9-13. märts
ITB Berlin
Rahvusvaheline turismimes
- 2.-5. mai
WASSER BERLIN
Rahvusvaheline vee ja veemajanduse mess

Kontakt:**ANNELI PIIRAT**

Tel: 627 6955

E-post: berlin.ee@ahk-balt.org

MESSID HAMBURGIS

- 9.-13. veebruar
Reisen Hamburg
Rahvusvaheline turismimes
- 18.-23. märts
Internorga
Rahvusvaheline Euroopa suurim hotellindus, gastronoomia, pagaritööstuse ja kondiitritoodete mess
- 27.-29. september
Seatrade Europe
Rahvusvaheline mess ja kongress: kruisireisid, sadamad, laevaehitus, meretehnoloogia
- 29. okt – 6. nov
Hanseboot
Rahvusvaheline paadinäitus
- 3.-8. veebruar
Spielwarenmesse eG
International Toy Fair
Nürnberg
Rahvusvaheline, maailma suurim mänguasjade mess

Kontakt:**ELO SAARI**

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID HANNOVERIS

- 1.-5. märts
CeBIT
Maailma juhtiv informatsioonitehnoloogia, telekommunikatsiooni, tarkvara ja teenuste mess
- 4.-8. aprill
Hannover Messe
Maailma juhtiv tööstus- ja tehnoloogiames
- 3.-7. mai
CeMAT
Rahvusvaheline intralogistika mess
- 30. mai – 3. juuni
Ligna Hannover
Puidu- ja metsamajanduse maailmames

Kontakt:**KARIN ALLIKSAAR**

Tel: 627 6944

E-post: hannover.ee@ahk-balt.org

MESSID MÜNCHENIS

- 6.-9. veebruar
Ispo Winter
Rahvusvaheline spordiartiklite ja spordimoe erialames
- 25.-28. veebruar
Inhorgenta Europe
Rahvusvaheline kellade, ehte ja vääriskivide erialames
- 16.-22. märts
Internationale
Handwerksmesse
Käsitöomes
- 10.-13. mai
Transport logistic
Rahvusvaheline logistika ja transpordi erialames

Kontakt:**KAIA KUHA**

Tel: 627 6942

E-post: muenchen.ee@ahk-balt.org

MESSID KÖLNIS

- 30. jaan – 2. veebr
ISM Cologne
Rahvusvaheline maiustuste ja kondiitritoodete mess
- 5.-7. veebruar
Spoga Horse
Rahvusvaheline ratsaspordi mess
- 27. veebr – 1. märts
Asia-Pacific Sourcing
Majapidamistarvete ning aiatööriistade ja -tarvete mess
- 22.-26. märts
IDS
Rahvusvaheline hambaravi ja -tehnika mess
- 25.-28. mai
Interzum
Rahvusvaheline puidu, mööblidetailide ja tarvikute mess

Kontakt:**INGRID KORMASOV**

Tel: 627 6947

E-post: koelnmesse.ee@ahk-balt.org

Saksa-Balti Kaubanduskoda

Eestis, Lätis, Leedus

Suurtüki 4b, 10133 Tallinn

Tel: 627 6940

Faks: 627 6950

E-post: info@ahk-balt.org

www.ahk-balt.org

Liikmelt liikmele

Teil on võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Kaubanduskoja liikmete hulgast. Koostöösoov või sooduspakkumine peab sisaldama: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakku- mise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile liikmetele.

Lisainfo:**KADRI LIIMAL**

Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee

Kirjastus Juura (Juura, Õigusteabe AS)

Kirjastus Juura pakub Kaubanduskoja liikmetele aktuaalsete tekstidega seadustikke. Jaanuaris ilmusid muudatustega Äriseadustik, Töölepingu seadus, Karistusseadustik. Vaata meie uusi väljaandeid ja ettetellimisi uuendatud kodulehel www.juura.com. Kirjastusest ostes on seadustike soodustus 25%.

Lisainfo: Kaja Griin

E-post: juura@juura.com • Tel: 641 8519

WSI Baltics

Maailma suurim internetiturunduse ettevõtte WSI pakub veebruaris Kaubanduskoja liikmetele tasuta kodulehe analüüsi (väärts 250 eurot + käibemaks). Pakkumises sisaldub:

- Kodulehe analüüs – soovitusel täiendusteks ja muudatusteks
- Kuni kolme märksõna analüüs erinevates otsingumootorites
- Kodulehekülje indekseerituse kontroll Google, NETI (Kas otsingumootorid teavad, et Sinu koduleht on olemas?)
- Kuni kahe konkurendi märksõnade analüüs erinevates otsingumootorites
- „Linkimise“ populaarsus erinevates otsingumootorites
- Kuni kahe konkurendi „linkimise“ populaarsus erinevates otsingumootorites k.a. Eesti omad
- Internetiäri konsultatsioon 1h (väärts 70 eurot)

PS! Tasuta kodulehe analüüsi on piiratud arv. Registreeru tasuta kodulehe analüüsile e-postiaadressil: info@wsibaltics.com või helista telefonil 688 8098.

Koostööpakkumised

- Poola metallitootja otsib oma toodangule (teraskonstruktsioonid, liikluspostid, mastid, reelin- gud, veekindlast terasest tooted jne) ja laiale valikule metallitoot- lusteenustele edasimüüjat ja all- hanke võimalusi.
Kood 2011-01-13-005
- Tšehhi LED-valgustite tootja ot- sib edasimüüjaks jae- või hulgi- müügifirmat.
Kood 2011-01-07-005
- Poola tõlkebüroo pakub oma tõlketeenuseid inglise, poola ja hispaania keeles – tehnilised, meditsiinilised, vannutatud, jurii- dilised, filmi-, reklaamide tõlke- teenused jne.
Kood 2011-01-10-003
- Tšehhi puidust hambaorkide ja li- havarraste tootja otsib edasi- müüjat, kellel on kogemus hotel- lide ja restoranidega ja/või kon- takti toiduainetööstustega, kes kasutavad sarnaseid varda- id (nt lihatoöstused, aga ka pulga ot- sas kommid valmistajad).
Kood 2011-01-07-004
- Serbias elav serbia keelt valdav eestlane pakub oma teenuseid ettevõtetele, kes on huvitatud ärisidemetest vm Serbia turul (nt taustauuringud, firma loomine, kontaktide leidmine, messidel osalemine, tõlketööd jne).
Kood 2011-01-17-002
- Leedu tööriivaste, -jalanõude, isikukaitsevahendite, kinnaste, ühekordseks kasutamiseks mõel- dud toodete jmt kauplev ettevõte pakub enda teenuseid vahenda- jana.
Kood 2011-01-05-021
- Ungari meetootja Ukraina piiri lä- hedalt otsib oma toodetele (mesi, vaha, taruvaik jne) edasimüüjat Euroopas.
Kood 2010-12-29-035
- Tai ettevõtluskonsultatsiooni fir- ma, millel on kogemus Aasia tur- gudel, pakub oma teenuseid hu- vitatud Eesti ettevõtetele.
Kood 2011-01-17-001

Täpsem info:
ANNIKA METSALA

Tel: 604 0091

E-post: annika.metsala@koda.ee

Riigihanketeated

SOOME

Ehitustooted ja teenused

- Hangitakse graniidist aiaposte (originaalnimetus: graniitpilarit). Tähtaeg 16.02.2011. Kood 4028
- Ostetakse aia teraselemente. Tähtaeg 16.02.2011. Kood 4029
- Vaipkatte ja muude põrand- paigaldusteenuste hange. Täht- aeg 01.03.2011. Kood 4030
- Elamu akende ost ja paigaldus (119 tk). Tähtaeg 04.02.2011. Kood 4031
- Maaparandustööde hange (origi- naalnimetus: *alueelta siirretään pilaantuneet maa-ainekset lop- pusjoiituspaiikkaan ja tilalle tuo- daan puhtaat maa-ainekset*). Tähtaeg 11.02.2011. Kood 4032
- Hangitakse ehitusmaterjale: puit jms tooteid. Tähtaeg 11.02.2011. Kood 4033
- Hangitakse ehitustöid korterma- jas 32 köögi täielikuks uuenda- miseks. Tähtaeg 28.02.2011. Kood 4034

- Väliskatuse töö ehituse hange (originaalnimetus: *uusitaan alus- katteet sekä tiilikatteet*). Tähtaeg 03.02.2011. Kood 4035
- Ostetakse lauda tarkvikuid ja sea- deid (sh vaheseinad, lüpsisead- med jms). Tähtaeg 03.02.2011. Kood 4036

Aiandustooted

- Istutusmulla hange. Tähtaeg on 07.02.2011. Kood 4037
- Metsauuendustaimede ost: män- niistikud. Tähtaeg 01.02.2011. Kood 4038

Elektritarbed, -seadmed, -süsteemid

- Valgustablood ja sisevalgustu- sega sildid (originaalnimetus: *aseman nimi-, raidenumero- ja suuntaopasteita sekä aikataulu- kaappeja*). Pakkumiste esitamine inglise või soome keeles. Täht- aeg 03.02.2011. Kood 4039
- Helsingi linna liiklusjärelvalve kaameratesüsteemi uuendami- ne. Tähtaeg 03.02.2011. Kood 4040

Moodulhooned

- Avalike käimlate hange ja hilisem hooldus. Tähtaeg 28.02.2011. Kood 4041

Toit ja seonduvad tooted

- Toiduainete ja teiste toidu valmis- tamiseks vajaminevate toodete hankimine Espoo linna teenin- dusköögile. Tähtaeg 24.02.2011. Kood 4042
- Eelteade: Ühekordsete söögi- nõude hange. Kood 4043

Autod, mootorsõidukid ja tooted

- Rehvide hange autodele ja teis- tele liikvõidukitele. Tähtaeg on 04.02.2011. Kood 4044
- Harvesteri hange (1 tk). Tähtaeg 01.03.2011. Kood 4045

Mööbel

- Erineva mööbli hange (originaal- keeles: Huonekalut (myös toimis- tokalusteet), sisustustavarat, ko- dinkoneet ja laitteet (valaistusta lukuun ottamatta) ja puhdistus- tuotteet). Tähtaeg 04.03.2011. Kood 4046

- Ostetakse madratseid ja patju. Tähtaeg 07.02.2011. Kood 4047

Kaitsetarbed

- Eelteade. Meditsiinilised ühe- kordsed kaitse- ja katmistarvikud ning vahendid. Kood 4048

EESTI

- Paikkonna tervisemõjurite uurin- gu läbiviimise hange. Tähtaeg 09.03.2011. Kood 4049

Täpsem info:
LEA AASAMAA

Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

Uued liikmed

Harjumaa ja Tallinn

ALMARO TRANS OÜ	www.almaro.ee	640 3772	Laevapiletite vahendamine veofirmadele.
AMEERIKA EHITUSKEEMIA OÜ	www.acc.ee	510 6065	Polüuretaanisolatsioonimaterjalide tootmine ja müük. Erikemikaalide (vedelad silikoonid, uretaankummid, plastikud, vahud, liimid) müük.
ANTTI BALTIC OÜ	www.agrosec.com	600 9354	Antti teraviljakuivatite müük ja hooldus, ekspertiis, automatiseerimine, teraviljahoidlate ehitus, teraviljakaitluse korraldamine. Elevaatorid, teod, konveierid, triöörid, bloahjud, teraviljapunkrid. Skandia elevaatorite müük ja hooldus.
APECO GROUP OÜ	www.apeco.ee	659 6614	Karjääritehnika ost, müük, hooldus ja varuosade müük. Tööstusseadmete projekteerimine ja valmistamine. Metallitööd.
ATLAS BALTIC OÜ	www.atlasbaltic.net	631 8980	Laevade agenteerimine, vedude korraldamine, tollimaakleri teenused. Reisikorraldaja tegevus.
BALTIC IT SOLUTIONS OÜ	www.bits.ee	681 8657	Programmeerimine. Jaemüük posti või interneti teel. Arvutialased konsultatsioonid. Andmesüsteemide ja andmebaaside haldus. Muud infotehnoloogia- ja arvutialased tegevused. Arvutiöpe.
BALTIC RETAILADVICE OÜ		509 7430 506 6140	Ärinõustamine jm juhtimisalane nõustamine.
BALTLINER OÜ	www.baltliner.ee	675 6401	Gofreeritud papi ja tselluloos-sulfaadiga kaetud papi hulgmüük. Rahvusvahelised kaubaveod.
BALTRADE TRANS OÜ		688 8377	Rahvusvahelised autoveod.
DATAINTERNATIONAL GROUP OÜ	www.kniga.ee	646 0381	Raamatute veebimüük. Ajakirjade ja perioodikaväljaannete kirjastamine.
ECOSTIL PAINT OÜ	www.ecostilpaint.eu	606 3287	Uute tehnoloogiate väljatootamine lakkvärvidele ja nende lisadele.
EURO-ASIA LOGISTICS OÜ	www.euroasia.ee	606 9136	Mere-, auto-, raudtee- ja lennuveod. Konteinerveod. Tolli- ja kindlustusteenused. Logistikateenus.
FEATHERIE INVEST OÜ		504 8788	Investeerimine võlakirjadesse, väärtpaberitesse jms finantsvahenditesse.
GOADVENTURE OÜ	www.goadventure.ee	610 8000	Reisibüroode ja reiskorraldajate tegevus; mujal liigitamata turismiteenused. Tööteenuste osutamine. Renditööjõu vahendamine.
GRANITESSET OÜ	www.graniteset.com	5664 5491	Graniidist, marmorist ja tehiskivimitest töötasapindade möödistamine, tootmine ja paigaldamine. Looduskivimitest valamute valmistamine.
HALVER MÖÖBEL OÜ	www.halver.ee	605 6076	Mööbli tootmine. Pehmemööbli karkasside tootmine.
HARJU AB AS	www.harjuab.ee	611 9770	Rahvusvaheline autotransport ja logistika.
MOVEK KAUBANDUSE OÜ	www.movek.ee	650 5698	Soojuspumba maakollektorite paigaldus, kütte lahendused ja soojuspumpade paigaldus. Tarbekeemia müük.
MYLIFE OÜ		5341 8882	Puu- ja juurviljade eksport-import.
PELLTECH OÜ		677 5277	Pelletipõletite tootmine. Etteandmissüsteemide tootmine.
PROFESSIONAL WEAR GROUP OÜ	www.professionalwear.ee	609 2348	Millitaar- ja kaitserõivaste, äri- ja vormirõivaste disainimine, arendamine, tootmine ja müük. Kaitse- ja turvajalatsite müük. Spetsiaalkangaste müük, rõivaste arendusprojektide koostamine, lõigete konstrueerimine.
SCANDIC HOTELS EESTI AS	www.scandichotels.ee	640 7300	Hotelliteenindus, toitlustamine.
SIROWA TALLINN AS	www.sirowa.com	683 0700	Kosmeetika ja ravimite hulgmüük. Hambaravitoodete müük.

SMARTEN LOGISTICS AS	www.smarten.ee	613 5800	Logistika (3PL), kaubavarude juhtimine, kaupade vastuvõtt, ladustamine, komplekteerimine, transport, logistilised täislahendused, lisaväärtusteenused.
SUNWAY OÜ		5635 9670	Rahvusvahelised autokaubaveod.
TELLEREKS OÜ		661 8510	Terastorude ost-müük.
VELENTS & KO OÜ	www.velents.ee	503 4929	Tehnoloogiliste seadmete paigaldus, üldehitus, omaniku järelevalve, ehituse juhtimine. Kinnisvara haldamine, ehituslik nõustamine, transport, kaevetööd.
WINDLINE OÜ	www.windline.ee	601 4010	Autokaubavedu ja veoste ekspedeerimine.
Ida-Virumaa			
NIDLE OÜ		359 4488	Väljaõblemisprogrammide koostamine. Igat liiki rõivaste õmblemine.
Järvamaa			
LATTER NT OÜ	www.latter.ee	385 1852	Põllumajandusmasinate, -seadmete ja lisaseadmete hulgimüük. Mujal liigitamata metalltoodete tootmine.
Raplamaa			
AGROMILK AS		489 0400	Piimatööstus.
BIOPELLETS OÜ		489 0621	Taimset päritolu söödamaterjali vahendamine. Biokütuste (puidulised, agri) vahendamine. Mineraalväetiste vahendamine, logistika.
EESTI VARAEHITUS OÜ	www.varaehitus.ee	683 6777	Ehituse peatöövõtt. Ehitusjärelvalve, üldehitustööd. Siseviimistlustööd, betoonitööd, sanitaartechnilised tööd, katuste ehitus.
Tartumaa			
PK OLIVER AS	www.pkoliver.ee	734 4272	Hakkepuidu tootmine.
Viljandimaa			
MARIENTHALI OÜ		5354 0502	Agenditeenuse osutamine Baltic Agro ASile.

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid
Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad

Tel: 604 0082 • koostööpakkumised

Poliitikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • Tel: 604 0086 • liikmesuhted

Tel: 604 0088 • avalikud suhted

Teataja toimetis • toimetaja Kadri Liimal • Tel: 604 0085 • E-post: kadri@koda.ee

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

Eksportööride koolitused 2010–2011

Ärihooajal 2010–2011 jätkab Kaubanduskoda juba heaks tavaks kujunenud ekspordivaldkonna koolituste korraldamist. Ajavahemikus september 2010 kuni juuni 2011 viiakse läbi koolitusprojekt „Eksportivaldkonna koolitused 2010”. Ekspordivaldkonna koolitused on suunatud väikese ja keskmise suurusega tegutsevatele eksportööridele. Koolitusteemasid on neli, millest mahukaim on kolmepäevane Ekspordiplaani koostamise koolitus. Osalejatele jagavad teadmisi kogemustega lektorid: Juhan Bernadt, Yrjö Ojasaar ja Jakob Saks. Kaasatud on praktikud ettevõtetest.

- **Juhan Bernadt** on ligi 30 aastat tegele- nud rahvusvahelise müügi-, turunduse- ja brändijuhtimisega nii suurettevõttes kui väiksemates arenevates ettevõtetes üle maa- ilma. Viimastel aastatel on ta tegele- nud ette- võtete konsulteerimisega ning ekspordi- ja turunduskoolituste läbiviimisega Eestis.

- **Yrjö Ojasaar** omandas õiguslase hariduse Ameerika Ühendriikides, kus praktiseeris advokaadina ning seejärel tehnoloogia- ettevõttes partnerina. Tema tänane tege- vus on seotud ettevõtetele era- ja riikliku riskikapitali kaasamise, rahvusvaheliste strateegiliste partnerite leidmise ning intel- lektuaalse omandi kaitsmise ja arenda- misega. Hetkel töötab Yrjö Ojasaar OÜ-s Advokaadibüroo Luiga Hääl Mody Bore- niuse, kus ta nõustab innovaatilisi firmasid.

- **Jakob Saks** on pikaajalise rahvusvahelise kogemusega ekspordijuht. Lisaks on ta aastaid tegele- nud ettevõtete konsulteerimise ja koolitamisega, viinud läbi arvukaid ekspordi- ja messikoolitusi, töötubasid ning õppereise. Ta on edukalt aidanud uutele turgudele nii Eesti, Taani kui ka Hispaania ettevõtteid. Jakob Saks on koolitus- ja konsultat- sioonifirma Vihje OÜ tegevjuht ja omanik.

Lisainfo ja registreerumine:

Lidia Friedenthal • Tel 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

Haili Kapsi • Tel 604 0078 • E-post: haili@koda.ee

Registreerumine Kaubanduskoja kodulehe www.koda.ee kaudu.

Osalustasu 19,17 eurot/300 krooni üks päev (sisaldab käibemaksu).

Osalustasu sisaldab toitlustamist ja seminarimaterjale.

„Eksportivaldkonna koolitused 2010” sarja läbiviimist kaasrahastab Euroopa Liidu sotsiaalfond.

EKSPORDIPLAANI KOOSTAMISE KOOLITUS

Eesmärk on anda eksportööridele teadmised ja praktilised juhised oma ettevõtte ekspordistrateegia kujundamiseks ja konkurentsivõime tõstmiseks ning ekspordiplaani iseseisvaks koostamiseks ja selle efektiivseks elluviimiseks.

Koolituse viivad läbi Juhan Bernadt ja Yrjö Ojasaar.

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Toom-Kooli 17) • 21., 22., 28. veebruar 2011 – vene keeles • 14., 15., 21. märts 2011

Jõhvi • Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 3., 4., 10. märts 2011 – vene keeles

VÄLISMESSIKOOLITUS

Eesmärk on luua eeldused ettevõtete ekspordimahtude ja konkurentsivõime suurendamiseks välisurgudel läbi teadliku tegevuse messidel.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Toom-Kooli 17) • 2. mai 2011 • 4. aprill 2011 – vene keeles

Kuressaare • Kaubanduskoja Kuressaare esindus (Tallinna 16) • 7. veebruar 2011

Võru • Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskus (Kreutzwaldi 34) • 7. märts 2011

MÜÜGIVÕRGU ARENDAMISE JA LOOMISE KOOLITUS

Eesmärk on jagada ettevõtjatele praktilisi teadmisi, kuidas arendada ja hallata müügikanaleid sihturgudel: moodustada vajalikku kontaktvõrgustikku, arendada müügivõrku ning kuidas seda saavutada ka piiratud eelarvega.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Jõhvi • Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindus (Pargi 27) • 9. veebruar 2011

Pärnu • Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž (Ringi 35) • 9. märts 2011

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Toom-Kooli 17) • 5. aprill ja 3. mai 2011

Võru • Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskus (Kreutzwaldi 34) • 4. mai 2011

TURU-UURINGUTE KOOLITUS

Eesmärk anda lihtsaid, praktilisi ja reaalses elus kasutatavaid teadmisi info hankimise kohta. Aidata mõista ettevõtte infovajadusi ning anda teadmised ja oskused, kuidas piiratud eel- arve puhul need vajadused rahuldada ning turu-uuringute läbiviimisega ise hakkama saada.

Koolituse viib läbi Jakob Saks.

Tallinn • Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Toom-Kooli 17) • 8. veebruar 2011 – vene keeles

Võru • Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskus (Kreutzwaldi 34) • 8. märts 2011

Ekspordi Akadeemia SEMINARID 2011

Välisurgudele minnes tuleb ettevõtte juhil leida erinevaid lahendusi uutele väljakutsetele. Ekspordi Akadeemia seminarisari on koostatud eesmärgiga, et ettevõtete juhid saaksid teadmisi, inspiratsiooni ja ideid enda konkurentsivõime arendamiseks.

SEMINARID TIPP- JA KESKASTMEIHTIDELE:

„KANALID“ (17. veebruar)

Logistika ja müügi võrk välisurgudel (*Logistics and distribution in foreign markets*). Kanal kui konkurentsieelse allikas ja eristumisvõimalus. Kanali kujundamine oma sihtkliendini jõudmiseks. Erinevad kanali alternatiivid, nende analüüs. Peasineja on Paul Klieby (Network Logistics, Roots) ning oma kogemusi jagavad erinevad praktikud.

ÕPPEPÄEVAD:

ÕPPEPÄEV TALLINNAS (15. veebruar)

Kuidas luua rahvusvahelist meeskonda ning müügi võrgustikku, kuidas valitseda erinevaid brände (Baltika näitel)? Kuidas teha äri Rootsis, Soomes, kuidas kavandada agressiivset turule sisenemise kampaaniat (Tallinki näitel)? Millistel põhimõtetel garanteerib EAS ja Kredex eksporditehinguid ning kuidas see toimib? Arengufondi tegevused ekspordi arendamisel, tutvumine tööpõhimõtetega. Tutvumine pankade rahastamispoliitikaga, kas olukord on muutunud (võrreldes aastatega 2009 ja 2010)? Toimuvad nii loengud kui firmakülalused.

Õppepäevad toimuvad ka Ida-Virumaal ja Tartus 16.-17. märtsil

ÕPPEVISIIDID:

ÕPPEVISIIT SOOME (2.-3. veebruar)

Õppevisiidi eesmärk on kinnistada seminaridel saadud teadmisi. Tutvumine Soome ettevõtluskeskkonna erinevate sektoritega ja teadmistemahuka tegevusala kogunud eksporditõrgetega. Firmakülalused: Fiskars, Paulig, Fazer, Finpro, Eesti Maja, Helsingi Kaubandus-Tööstuskoda. Õppevisiidi maksumus on 281,21 eurot / 4400 krooni inimese kohta. NB! Korraldajatel on õigus teha programmis muudatusi!

Registreerimistähtaeg 27. jaanuar.

Kolmapäev 2. veebruar

- 6.30 Kogunemine Tallinna sadama D-terminalis
- 7.30 Laeva väljumine Helsingisse, hommikusöök laeval
- 9.30 Laeva saabumine Helsingisse
- 10.00 Väljasõit
- 10.30 Helsingi Kaubanduskoja külastus – presentatsioon, diskussioon – Soome ettevõtete edukas koostöö välisurgudel, ekspordivõimalustest, suundadest.
- 12.00 Väljasõit lõunale
- 12.20 Lõuna
- 13.20 Väljasõit
- 13.40 Finpro külastus – presentatsioon, diskussioon – täpsem Soome ekspordisuundade ülevaade, nõudlus-pakkumine välismaal, arusaam ekspordi tulevikust.
- 15.15 Väljasõit
- 16.00 Eesti Maja külastus ja EAS Soome filiaaliga tutvumine
- Äriseminar Soome majanduse, ekspordi ja tulevikuvaadete teemal.
- 17.00 Väljasõit hotelli Cumulus Kaisaniemi
- 17.30 Majutus Cumulus Kaisaniemi
- 19.00 Öhtusöök

Neljapäev 3. veebruar

- 8.30 Väljasõit hotellist
- 9.00 Fiskarsi külastus – presentatsioon, tootmisega tutvumine, diskussioon – erinevate ärimudelite analüüs
- 10.30 Väljasõit
- 11.00 Pauligi külastus – presentatsioon, tootmisega tutvumine, diskussioon – müügi ja turunduse kasutamine konkurentsivõime enda poole kallutamiseks.
- 12.00 Lõuna
- 13.00 Väljasõit
- 13.30 Fazeri külastus – presentatsioon, tootmisega tutvumine, diskussioon – suhtekorraldus välismaal, pikaajalised kliendisuhed

- 15.00 Väljasõit sadamasse
- 17.30 Laeva väljumine Tallinnasse (Tallink Star)
- 18.00 Kokkuvõtte visiidist laeval
- 19.30 Saabumine Tallinnasse

ÕPPEVISIIT ROOTSI (3. märts)

Lühiviisi eesmärk on tutvuda kogunud ja edukate maailmaklassi eksporditõrgetega, kogemuste vahetamine ning ülevaate saamine Rootsi eksporditurust.

Firmakülalused: General Electric Company, H&M ja Absolut. Õppevisiidi maksumus on 287,60 eurot / 4500 krooni inimese kohta. NB! Korraldajatel on õigus teha programmis muudatusi! Registreerimistähtaeg 22. veebruar.

Neljapäev 3. märts 2011

- 6.30 Kogunemine Tallinna Lennujaamas
- 7.55 Lend Stockholm
- 7.30 Saabumine Stockholm (Rootsi aja järgi)
- 8.30 Väljasõit lennujaamast külastustele
- 9.30 General Electric Company – brändi tähtsus, mainekujundus
- 12.00 Väljasõit lõunale
- 12.20 Lõuna
- 13.20 Väljasõit
- 13.40 H&M külastus – kultuurilised erinevused, info hankimine trendide kohta tarbijakäitumises, ettevõtte maine kui ressurss. Kuidas arendada mainet välisurgudel?
- 15.15 Väljasõit
- 16.00 Absolut külastus – kultuurilised erinevused, info hankimine trendide kohta tarbijakäitumises, ettevõtte maine kui ressurss. Kuidas arendada mainet välisurgudel?
- 17.30 Väljasõit lennujaama
- 19.50 Lend Stockholm-Tallinn (Rootsi aja järgi)
- 21.50 Saabumine Tallinna lennujaama (Eesti aja järgi)

Ekspordi Akadeemia korraldamise
kaasrahastatakse
Euroopa Liidu Sotsiaalfondist

Info ja registreerimine:
PRIIT RAAMAT · Tel: 604 0081 · E-post: priit@koda.ee
www.koda.ee